

HRVATSKI VOJNIK

ISSN 1330 - 500X

PRINTED IN CROATIA

0 2 2 1 1 0

9 17713301500003

EUR 2,10 / CAD 3,00 / AUD 3,30 / USA 2,00 / CHF 3,50 / SLO EUR 1,80 / SEK 17,00 / NOK 17,00 / DKK 15,50 / GBP 1,30

19. OBLJETNICA OSRH-a i HKoV-a

VI STE PONOS HRVATSKE, vi ste njezina sigurnost

RAZGOVOR

EU NAVFOR SOMALIA - ATALANTA

James Appathurai

MEĐUNARODNA SURADNJA
HRVATSKI LOGISTIČARI
OBUČAVAT ĆE
PRIPADNIKE ANA-e

HRVATSKI VOJNIK

FRANCUSKI SCORPION

VOJNA TEHNIKA / MORH / OSRH / MAGAZIN

NATO ima
čvrstu potporu
u Hrvatskoj

DAN OSRH-a i DAN HKoV-a

Snimio Tomislav BRANDT

RAZGOVOR
James Appathurai,
glasnogovornik NATO-a

10

NATO ima čvrstu potporu u Hrvatskoj

Znam da hrvatska javnost nije bila toliko sklona članstvu, od prvog kruga do stvarnog poziva. No, znam i to da je Vlada RH učinila i napor, ne da pridobije javnost za NATO nego da objasni što to znači. Drago mi je što danas vidim da NATO ima čvrstu potporu u Hrvatskoj

Uz Nacionalni element potpore, koji od samih početaka provodi logističku i zdravstvenu potporu hrvatskih kontingenata u operaciji ISAF, i garnizonski OMLT, koji provodi mentoriranje pripadnika ANA-e, za sudjelovanje u operaciji priprema se i tim za Školu logistike ANA-e. U Školi će se obučavati vojnici novaci, koji moraju proći obuku iz vožnje, održavanja, opskrbe i svih drugih logističkih specijalnosti...

HRVATSKI LOGISTIČARI OBUČAVAT ĆE PRIPADNIKE ANA-e

12

14

Tečaj C-IED

Tečaj C-IED uz sebe je vezao poznatu NATO-ovu T-3 kraticu: Train The Trainer (obuka obučavatelja), a organiziran je kako bi stručnjaci iz različitih specijalnosti iz vojski savezničkih zemalja stekli certifikate Saveza za osposobljavanje vojnika. Svoje znanje i vještine obučavatelji će prenositi u postrojbama kako bi vojnici znali prepoznati opasnost od ubojitih naprava i zaštititi se od njih. Organizator tečaja bilo je NATO-ovo zapovjedništvo za transformaciju. Hrvatska potpora tečaju bila je Inženjerijska pukovnija ZOD-a HKoV-a

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT

MORH I OSRH

- 4 **19. OBLJETNICA OSRH-a I HKoV-a**
Vi ste ponos Hrvatske, vi ste njezina sigurnost
- 7 **DAN OSRH I HKoV-a**
Svečana akademija u MORH-u
- 8 **DAN OSRH I HKoV-a**
Hrvatski pleter - splet domoljublja i humanosti
- 9 **REGIONALNA KONFERENCIJA U MAKEDONIJI**
NATO integracija u jugoistočnoj Europi
- 16 **NOVOSTI IZ OSRH-a**
Predstavnici MORH-a posjetili satnika Pavkovića
- 17 **U PRIGODI DANA OSRH I HKoV-a**
Smotra s međunarodnim obilježjem

VOJNA TEHNIKA

- 18 **NOVOSTI IZ VOJNE TEHNIKE**
- 22 **OPERACIJA ATALANTA**
EU NAVFOR Somalia - ATALANTA
- 28 **VOJNA TEHNIKA**
Francuski Scorpion

MAGAZIN

- 30 **PODLISTAK**
Kenija 1952.-1960.
- 32 **DOMOVINSKI RAT**
Izvjешća o napadima srpskih postrojbi na području Banovine i Pounja u srpnju 1991. (X. dio)
- 33 **DUHOVNOST**
Empatijsko kršćanstvo
- 35 **IZ ZBIRKI VOJNOG MUZEJA**
Plaketa Ratne škole OS RH "Ban Josip Jelačić

Leida PARLOV, Vesna PINTARIĆ, snimio Tomislav BRANDT

Vi ste ponos **HRVATSKE**, v

“Republika Hrvatska danas je pouzdan saveznik NATO-a. Svjesni smo prednosti u članstvu, ali i svojih obveza i odgovornosti”, rekao je predsjednik Josipović te zaključio u svom obraćanju pripadnicima OSRH: “Vi ste ponos Hrvatske, vi ste njezina sigurnost”

U Karlovcu je 28. svibnja održana središnja svečanost kojom je obilježena 19. obljetnica Oružanih snaga Republike Hrvatske i Dan Hrvatske kopnene vojske. Svečanosti su nazočili predsjednik Republike Hrvatske i vrhovni zapovjednik OSRH-a dr. Ivo Josipović, predsjednik Hrvatskog sabora Luka Bebić, predsjednica Vlade Jadranka Kosor, ministar obrane Branko Vukelić, načelnik GSOSRH-a general zbor Josip Lucić, potpredsjednici Hrvatskog sabora i Vlade, bivši predsjednik Republike Stjepan Mesić, bivši ministri i načelnici GS-a, brojni drugi visoki civilni i vojni

dužnosnici, predstavnici Vojno-diplomatskog zbora, te mnoštvo Karlovčana.

Svečanost je započela postrojanjem deset postroja OSRH-a na gradskom stadionu “Branko Čavlović Čavlek”. Prijavak Predsjedniku Republike podnio je general-pukovnik Mladen Kruljac, zapovjednik Hrvatske kopnene vojske i čelnik provedbenog stožera. Nakon intoniranja državne himne minutom šutnje odana je počast svim poginulim hrvatskim braniteljima. Nakon toga održan je prvi dio letačkog programa u kojem su sudjelovali helikopteri Mi-171 Sh i zrakoplovi MiG-21 bis.

Ministar obrane Branko Vukelić posebno je pozdravio pripadnike OSRH-a koji su bili na prvom postrojanju ZNG-a, istaknuvši da su vjerovali u hrvatsku budućnost, a mi u hrvatske branitelje i hrvatsko jedinstvo. Duboku zahvalnost odao je svim braniteljima koji su svoje živote i zdravlje ugradili u hrvatske pobjede. "Iskustvo stečeno u Domovinskom ratu i visoka motiviranost svakog pripadnika utkana je u vrhunsku profesionalnu snagu sposobnu ostvariti sve zadaće", rekao je ministar Vukelić istaknuvši kako danas OS daje važan doprinos miru i sigurnosti u svijetu sudjelujući u brojnim misijama i operacijama. Ministar je posebno istaknuo zadovoljstvo činjenicom da je u opremanje OSRH-a uključena domaća pamet i hrvatske tvrtke. "U središtu svih naših napora je čovjek, pripadnik naših OS. U svih ovih 19 godina, znanje, sposobnost i kreativnost pripadnika OSRH-a bila je prevaga koja je omogućila ostvarenje svih zacrtanih ciljeva. Hvala vam što se na tom časnom putu nikad niste umorili", rekao je na kraju ministar Vukelić.

U ime Vlade RH čestitke pripadnicima OSRH-a uputila je predsjednica Vlade Jadranka Kosor, posebice onima kojima su trenutačno na dužnosti u zemlji ili izvan zemlje.

Osvrnuvši se na prvo postrojavanje ZNG-a premijerka Kosor je istaknula kako iz tih povijesnih trenutaka izvlačimo snagu da se suočimo s izazovima budućnosti. "Ponosni smo na ono što smo postigli, što smo sačuvali slobodu koju predajemo budućim naraštajima", rekla je premijerka te istaknula kako samo onaj koji poštuje sebe i svoju povijest može poštivati i druge. Podsjetila je i na ulogu prvog hrvatskog predsjednika dr. Franju Tuđmana kao i sve hrvatske branitelje koji su dali živote za hrvatsku slobodu još jednom istaknuvši da je Domovinski rat bio pravedan, obrambeni i oslobodilački. Istaknula je i činjenicu da je više od 9% žena u misiji ISAF u Afganistanu a isto toliko i u OSRH-a što je

i ste njezina **SIGURNOST**

Prisjećajući se povijesnog postrojavanja Zbora narodne garde 1991. godine na zagrebačkom stadionu u Kranjčevićevoj načelnik GSOSRH-a general zbora Josip Lucić je rekao da su današnje suvremene OS sljednica slavne i ponosne vojske koja je obranila i oslobodila hrvatsku državu. "Svjesni smo financijskih ograničenja, ali odgovorno možemo obećati da će OSRH i ubuduće ispunjavati sve zadaće pred njih postavljene", istaknuo je general Lucić zahvaljujući svima koji su pridonijeli izgradnji OS-a i svojim odgovornim i predanim radom uveli RH u NATO.

Sudionici svečanosti mogli su na ŠRC Korana razgledati i taktičko-tehnički zbor

iznad prosjeka u NATO savezu. "Neka nas sjećanja na hrabrost i odlučnost mladića iz Kranjčevićeve hrabri i snaži u svim nedaćama", zaključila je na kraju predsjednica Vlade.

Čestitke na 19. obljetnici pripadnicima OSRH-a uputio je u ime zastupnika u Hrvatskom saboru i njegov predsjednik Luka Bebić. "Ovih 19 godina za nas je bogato borbenim iskustvom i pobjedničkim duhom i nikad taj pobjednički duh ne smijemo dovesti u pitanje", rekao je predsjednik Sabora Bebić.

Pridruživši se čestitkama predsjednik RH i vrhovni zapovjednik OSRH-a Ivo

Josipović tom je prigodom istaknuo da je Republika Hrvatska danas međunarodno afirmirana i priznata država, napomenuvši da suradnja, stabilnost, prosperitet i mir nemaju alternative. "Republika Hrvatska danas je pouzdan saveznik NATO-a. Svjesni smo prednosti u članstvu, ali i svojih obveza i odgovornosti", te istaknuo da OS uživaju najveći ugled i potporu hrvatskih građana te da racionalizacija ni u jednom trenutku ne smije dovesti u pitanje realizaciju zadaća OSRH-a u zemlji i inozemstvu. "Vi ste ponos Hrvatske, vi ste njezina sigurnost", zaključio je na kraju predsjednik Josi-

pović u svom obraćanju pripadnicima OSRH.

Središnja svečanost završila je prvim ovogodišnjim službenim nastupom akrogrupe Krila Oluje koja je u sklopu svog desetominutnog nastupa izvela zanimljiv program predstavljajući neke od manevara koje izvode na međunarodnim aero-mininzima. Sudionici svečanosti potom su na ŠRC Korana razgledali taktičko-tehnički zbor na kojem su bili izloženi naoružanje, borbena i neborbena tehnika, oprema postrojbi OSRH-a, te informativni šator s predstavljanjem projekata privlačenja osoblja u Hrvatsku vojsku. ■

Položeni vijenci za poginule branitelje

Proslavu Dana Oružanih snaga Republike Hrvatske i Dana Hrvatske kopnene vojske najavio je prelet zrakoplova Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i Protuzračne obrane MiG-21 bis iznad Karlovca. Istodobno na karlovačkom Gradskom groblju Jamadol kod središnjeg križa položeni su vijenci i upaljene svijeće u spomen na poginule hrvatske branitelje. Učinili su to zapovjednik HKoV-a general-pukovnik Mladen Kruljac kao izaslanik Predsjednika Republike i vrhovnog zapovjednika OSRH, Nedjeljko Strikić kao izaslanik Hrvatskog sabora, državni tajnik MORH-a Željko Goršić u ime Vlade RH, zamjenik zapovjednika HKoV-a brigadni general Zvonko Peternel na čelu izaslanstva OSRH, zapovjednik Zapovjedništva specijalne policije Zdravko

Janić na čelu izaslanstva Ministarstva unutarnjih poslova, župan Ivan Vučić u ime Karlovačke županije, gradonačelnik Damir Jelić u ime grada Karlovca, te predsjednik Koordinacije braniteljskih udruga Karlovačke županije Mario Mateša.

Izaslanstva su se potom uputila u crkvu Presvetog Srca Isusova, gdje su nazočila misi zadušnici za sve poginule hrvatske branitelje i civilne žrtve u Domovinskom ratu. Misu je predvodio vojni ordinarij monsinjor Juraj Jezerinac.

Od jutarnjih sati građani Karlovca su u središtu grada mogli pratiti prigodni program Orkestra OSRH, koji je otpočeo budničom, a nastavljen je koncertom na početku Radićeve ulice.

D. VLAHOVIĆ

“Čovjek je u središtu naše pozornosti, a kvalitetu naših pripadnika prepoznali smo kao posebnu vrijednost”, istaknuo je ministar Vukelić na akademiji

Svečana akademija u MORH-u

Povodom obilježavanja Dana Oružanih snaga RH i Dana Hrvatske kopnene vojske, 27. svibnja u Domu HV-a “Zvonimir” u Ministarstvu obrane održana je svečana akademija na kojoj su uručena promaknuća, pohvale i nagrade djelatnicima MORH-a i pripadnicima OSRH-a. Svečanoj akademiji nazočio je predsjednik RH i vrhovni zapovjednik OSRH-a Ivo Josipović, ministar obrane Branko Vukelić i načelnik Glavnog stožera OSRH-a general zbora Josip Lucić, kao i vojni ordinarij biskup Juraj Jezerinac te najviši dužnosnici MORH-a i OSRH-a.

Dostojanstvo i ponos ključne su riječi koje je u svom obraćanju okupljenim pripadnicima OSRH-a i djelatnicima MORH-a želio istaknuti predsjednik Josipović. Napomenuvši da je Hrvatska neupitno i nesporno samostalna i demokratska država, članica NATO-a te uskoro i EU-a, kao i brojnih regionalnih inicijativa, zaključio je da su za hrvatsku slobodu i samostalnost najzaslužniji sudionici Domovinskog rata, hrvatski branitelji i pripadnici Oružanih snaga. “Cijeneći žrtve hrvatskog naroda, od najranijih dana preko antifašizma pa sve do Domovinskog rata, najprije se želim prisjetiti osnivača Oružanih snaga i svih koji su dali svoj život u obrani Republike Hrvatske”, poručio je predsjednik Josipović, napomenuvši da su današnje zadaće drukčije te se posebno osvrnuo na sudjelovanje pripadnika OSRH-a u mirovnim misijama diljem svijeta. Podsjetio je i na potporu OSRH-a civilnom stanovništvu, koju pružaju sudjelovanjem u brojnim aktivnostima poput protupožarnih i protupoplavnih te u akcijama traganja i spašavanja. “Pred nama su novi izazovi i ciljevi”, poručio je na kraju Predsjednik Republike, zaključivši da je OSRH visokoprofesionalna i depolitizirana organizacija, te je čestitao svim pripadnicima OSRH-a i HKoV-a njihov dan, napose promaknutima, nagrađenima i pohvaljenima.

Čestitke je uputio i ministar Vukelić, podsjetivši na put koji je Hrvatska vojska prošla od nepokolebljivih branitelja i časnih osloboditelja do moderne vojske, članice NATO saveza. “Pokazali ste kako se brani, kako se voli i kako se gradi jedina Lijepa Naša”, rekao je ministar, odavši posebno priznanje svima koji su žrtvo-

vali svoj život i svoje zdravlje za Hrvatsku. Napomenuvši da su iskustvo i znanje ono što naše Oružane snage čini prepoznatljivima diljem svijeta, zaključio je da pripadnici OSRH-a u mirovnim misijama poput hrvatskih veleposlanika rade na promicanju ugleda Hrvatske u svijetu. “Čovjek je u središtu naše pozornosti, a kvalitetu naših pripadnika prepoznali smo kao posebnu vrijednost”, istaknuo je ministar, pojašnjivši da je stoga nužno i dalje ulagati u izobrazbu te opremanje i modernizaciju obrambenog sustava. Poručivši pripadnicima OSRH-a i djelatnicima MORH-a da je prepoznat njihov rad i profesionalizam, izrazio je uvjerenje da će i ubuduće ostvarivati sve zacrtane ciljeve.

General Lucić podsjetio je na početak stvaranja Oružanih snaga RH, koje su, kako je istaknuo, nastale u nemogućim uvjetima. Podsjetivši da je u samo godinu dana izgrađena Hrvatska vojska i da je bez opreme i naoružanja te pod embargom obranjena i oslobođena naša domovina, posebno se prisjetio hrvatskih generala i admiralaa Špegelja, Tusa, Bobetka, Červenka i Letice, kao i više od osam tisuća poginulih te 15 tisuća ranjenih hrvatskih branitelja. Prisjetio se i procesa reforme OSRH-a, zaključivši da su naše Oružane snage uspješno transformirane iz ratne u mirovnu vojsku te da su u posljednjih deset godina učinile snažan zaokret, postavši profesionalna i visokostandardizirana vojska. U tom pogledu istaknuo je sve grane i zapovjedništva OSRH-a, zaključivši da su pripadnici OSRH-a spremni za izvršenje svih zadaća. “Obogaćeni iskustvom iz rata i osnaženi mladim pripadnicima i pripadnicama, Oružane snage su spremne odgovoriti svakom izazovu, jamčeći sigurnost svim hrvatskim građanima”, poručio je general Lucić, čestitajući svim pripadnicima OSRH-a, posebno onima u mirovnim misijama.

Povodom Dana OSRH-a i Dana HKoV-a promaknuto je 148 pripadnika i pripadnika OSRH-a te su dodijeljena četiri prva časnička čina, a u ime promaknutih, nagrađenih i pohvaljenih zahvalio je brigadni general Vlado Šindler. Svečana akademija završila je prigodnim programom Orkestra OSRH-a. ■

Predsjednik Ivo Josipović u pregledu svečanog postroja ispred MORH-a

Ministar Vukelić podsjetio je na put koji je Hrvatska vojska prošla od nepokolebljivih branitelja i časnih osloboditelja do moderne vojske, članice NATO saveza

Hrvatski pleter - splet domoljublja i humanosti

Povodom Dana OSRH-a i Dana HKoV-a, u Domu Hrvatske vojske u Karlovcu 27. svibnja održan je glazbeni festival domoljubnih pjesama Hrvatski pleter. Organizatori festivala jesu Zadruga branitelja Studium i Zajednica udruga hrvatskih dragovoljaca Domovinskog rata, suorganizator Ministarstvo obrane RH, a pokrovitelj je ministar obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti Tomislav Ivić.

Na festivalu su nastupili neki od sudionika i pobjednika prije održanih Pletera, među kojima i poznati hrvatski glazbenici Vinko Coce, Boris Ćiro Gašparac, Zoran Jelenković, Ivo Pattiera, Pero Rogan, Alen Vitasović, Tomislav Bralić i klapa Intrade te klapa Maslina i "Sv. Juraj" HRM, kao i mješoviti zbor MUP-a, a kao gost iznenađenja nastupio je Miroslav Škoro.

U ime organizatora goste i uzvanike, među kojima su bili izaslanik Predsjednika Republike Zlatko Gareljić, ministar obrane Branko Vukelić i vojni ordinarij biskup Juraj Jezerinac te visoki dužnosnici MORH-a i MOBMS-a, pozdravio je predsjednik ZUHDDR-a Tom Kačinari, a prigodnim riječima obratio im se i ministar Ivić, pozdravivši sve okupljene i u ime predsjednice Vlade Jadranke Kosor. Predsjednik Organizacijskog odbora festivala Žarko Delač uručio je plaketu zahvale pokrovitelju i svim sudionicima te izrazio nadu da će dogodne festival ponovno biti natjecateljskog karaktera. Naime, glazbeni festival Hrvatski pleter

Snimio Tomislav BRANDT

sljednik je istoimenog festivala OSRH-a koji se posljednji put održao u Karlovcu prije deset godina, a želja je organizatora da se ponovno održava. Stoga je ove godine priredena retrospektiva najuspješnijih skladbi izvedenih na dosad održanih šest festivala. Uz tu glazbenu dimenziju, organizatori su pokrenuli i humanitarnu akciju pod nazivom *Pleter za branitelje* te se uz pomoć Hrvatske televizije, koja je izravno prenosila održavanje festivala, prikupljala pomoć za liječenje teško oboljelog Tomislava Kaića, sina hrvatskog branitelja Zoltana iz baranjskog sela Suza, a hrvatski su građani i ovaj put pokazali da imaju sluha ne samo za dobru glazbu, nego i za dobra djela.

Marija ALVIR

Izložba u povodu Dana OSRH

U Galeriji "Zvonimir" u povodu Dana Oružanih snaga i Dana Hrvatske kopnene vojske, 26. svibnja otvorena je izložba slika Eduarda Butjera, umirovljenog brigadira HV. Autor je izložio 43 akvarela različitih formata, nastala uglavnom u zadnje dvije godine.

Kraći glazbeni program izveli su operna pjevačica Antonela Malis i Brass kvintet Orkestra Oružanih snaga.

U pozdravnom govoru načelnica Odjela kulture Zrinka Pillauer-Marić koja je otvorila izložbu, osvrnula se

Snimio Josip KOPI

na pojam amaterizma u slikarstvu, potaknuta izjavom autora iz predgovora kataloga. Ustvrdila je da je sam doživljaj slike važniji od klasičnoga likovnog obrazovanja, odnosno bitan je osjećaj koji autor ulaže u umjetničko djelo, a na gledatelju je da ga prepozna. Po toj definiciji akvareli Eduarda Butjera definitivno ulaze u sferu umjetnosti.

Izložba ostaje otvorena do 11. lipnja, a može se razgledati u radno vrijeme Galerije "Zvonimir": ponedjeljak-petak od 11 do 18 sati, subotom od 10 do 12 sati. Nedjeljom i blagdanom zatvoreno.

OJI

Ministar obrane Branko Vukelić sudjelovao je na regionalnoj konferenciji u Makedoniji na kojoj je zaključeno da integracija regije kao cjeline u NATO pridonosi sigurnosnoj i gospodarskoj stabilnosti...

NATO integracija u jugoistočnoj Europi

Hrvatski ministar obrane Branko Vukelić sa suradnicima sudjelovao je na regionalnoj konferenciji "NATO integracija u jugoistočnoj Europi - razvoj zajedničke transatlantske vizije i buduća perspektiva", koja se od 30. svibnja do 1. lipnja održavala u Bitoli u Republici Makedoniji. Uz makedonsko Ministarstvo obrane suorganizator konferencije je Regionalno središte za sigurnosnu suradnju RACVIAC. Na konferenciji su sudjelovali i ministri obrane Albanije, Slovenije i Turske, zamjenici ministara obrane Bosne i Hercegovine i Crne Gore, državni tajnik za obranu Republike Srbije, predstavnici RACVIAC-a te predstavnici iz Bruxellesa i NATO-ova zapovjedništva u Napulju. Regionalna konferencija u Bitoli novi je doprinos jačanju stabilnosti, sigurnosti i promicanju nacionalnih, regionalnih i međunarodnih pitanja sigurnosti, potvrđujući se kao mjesto promicanja dijaloga i suradnje u obrani među zemljama u regiji, te je jedan od načina pružanja jasnih euroatlantskih perspektiva. Tijekom konferencije zaključeno je da integracija regije kao cjeline u NATO pridonosi sigurnosnoj i gospodarskoj stabilnosti.

Potpisan Memorandum o suradnji u području obrane između Hrvatske i Makedonije

U sklopu konferencije održano je i niz bilateralnih sastanaka koji su bili prigoda za produbljanje dijaloga i bilateralnih odnosa. Tako se ministar Vukelić sastao odvojeno i s ministrom obrane Republike Makedonije Zoranom Konjanovskim te su potpisali Memorandum o suradnji u području obrane između dvaju ministarstava. Riječ je o nastavku kvalitetne suradnje koja se provodila tijekom proteklih desetak godina, a znatnije kroz dosadašnji bilateralni sporazum koji je bio potpisan prije šest godina na određeno vrijeme. Potpisani

Sudionici konferencije

Ministri obrane Vukelić i Konjanovski potpisali su Memorandum o suradnji u području obrane

memorandum predviđa suradnju u područjima obrambene politike, logističke potpore, vojne izobrazbe i obuke, humanitarnih, mirovnih i operacija upravljanja krizom, te otvara mogućnosti još šire suradnje u području vojnih vježbi, razmjene osoblja, predavača i stručnjaka za pojedina područja, razmjene podataka i drugo.

Ministar Vukelić istaknuo je posebno mogućnosti suradnje u razmjeni iskustava

iz procesa proizvodnje oklopnih vozila i uključivanja ZTC-a u održavanje makedonskih helikoptera i protupožarnih zrakoplova. Istaknuta je i čvrsta potpora Hrvatske ulasku Makedonije u NATO, što je važno ne samo za Makedoniju već i za sigurnost u regiji pa tako i Hrvatsku.

Ministar Konjanovski izrazio je zadovoljstvo dosadašnjom suradnjom i posebno se zahvalio na dosadašnjim mogućnostima za školovanje na HVU pripadnika makedonske vojske, te istaknuo mogućnosti zajedničke uporabe vojnog poligona "Krivolak" u Makedoniji za obuku vojnika koji odlaze u mirovne operacije.

Hrvatska s Makedonijom kvalitetno surađuje i u međunarodnim regionalnim inicijativama a najvažnije su Američko-jadranska povelja (A5) te RACVIAC-ovo središte za sigurnosnu suradnju. OJI

Intenzivna suradnja sa Slovenijom

Na marginama konferencije ministar obrane Branko Vukelić susreo se i sa slovenskom ministricom obrane Ljubicom Jelušič. Tijekom razgovora istaknuto je da suradnja između Republike Hrvatske i Republike Slovenije na obrambenoj i vojnom području odlična i vrlo intenzivna. Neprekidno se održavaju susreti na vojnoj i obrambeno-političkoj razini, razmjenjuju se iskustva u području obrambenih reformi, kao i o sudjelovanju u međunarodnim operacijama i misijama. Za Sloveniju je neprocjenjivo iskustvo Republike Hrvatske koja u operaciji ISAF ima tri OMLT-a, dok se Slovenija priprema da

preuzme upravljanje svojim OMLT-om, u jesen ove godine. Ministar Vukelić i ministrica Jelušič također su se složili da je dobra suradnja između Slovenije i Hrvatske na obrambenom i vojnom području bitna za sigurnost i stabilnost u regiji i može poslužiti kao model za druge zemlje u regiji na putu prema euroatlantskim integracijama. Iskustva Slovenije i Hrvatske, obje članice NATO-a, može pomoći zemljama jugoistočne Europe u njihovim naporima za članstvo u NATO-u. Sljedeći sastanak ministra Vukelića i ministrice Jelušič predviđen je sredinom srpnja ove godine u Metliki.

Znam da hrvatska javnost nije bila toliko sklona članstvu, od prvog kruga do stvarnog poziva. No, znam i to da je Vlada RH učinila i napor, ne da pridobije javnost za NATO nego da objasni što to znači. Drago mi je što danas vidim da NATO ima čvrstu potporu u Hrvatskoj

James Appathurai,
glasnogovornik NATO-a

Hrvatska je u prvom tjednu lipnja bila domaćin četvrte NATO-ISAF konferencije odnosa s javnošću čiji je glavni cilj bio razviti ideje u svezi komuniciranja i odnosa s javnošću u Afganistanu. Na konferenciji su sudjelovali predstavnici ministarstava obrane i ministarstava vanjskih poslova država koje imaju svoje snage raspoređene u sklopu misije ISAF, predstavnici afganistanske Vlade te predstavnici NATO-a. Bila je to prigoda za razgovor s glasnogovornikom NATO-a Jamesom Appathuraiem, koji je također bio sudionik zagrebačke konferencije.

Glasnogovornik ste NATO-a šest godina. Koliko se vaš posao mijenjao u posljednjih šest godina?

Mislim da je do najvažnije promjene došlo u pogledu Afganistana. Povećanje u opsegu i promjenama te misije čine koordinaciju i usmjeravanje poruka svaki dan sve izazovnijima. Druga je velika razlika u rastućoj uporabi novih medija, kojima se koristimo za dopunu i pojačavanje tradicionalnih komunikacijskih izlaza.

Postali ste glasnogovornik nakon što ste radili u NATO-ovu Odjelu za politička pitanja. Je li vas prijašnji posao na neki način pripremio za sadašnju dužnost?

Zasigurno jest, i to na dva načina. Ponajprije, da bi se obavljao posao glasnogovornika, pojedinac mora uistinu detaljno poznavati NATO-ov djelokrug rada. Novinari svaki dan postavljaju iscrpna

pitanja o operacijama, politikama, sposobnostima, nacionalnim pozicijama, pa čak o povijesti ili sastavu novog zapovjedništva. Biti u NATO-u neko vrijeme bila je izvrsna priprema za taj posao. Kao drugo, na prethodnom poslu napisao sam mnogo govora, što mi je pomoglo da naučim što treba reći, kako to reći, te također – i to je važno – što ne treba reći.

Kakav je osjećaj biti glasnogovornik organizacije koju podupire 28 država?

Može biti komplicirano kada se ne slažu. No, ovo je 28 demokracija koje zajedno rade dobre stvari. S tim temeljem, nije preteško obavljati posao.

Kako izgledaju vaše pripreme za tiskovnu konferenciju. Koliko ste neovisni u pripremama i u poslu općenito?

NATO ima čvrstu potporu u

Pripremam opsežne bilješke za glavnog tajnika, tako da on ima sve činjenice i brojke koje su mu potrebne. Za moje pak tiskovne konferencije, mene opskrbljuju činjenicama i brojkama moje kolege. Naravno, glavni tajnik odlučuje o našim porukama u svim pitanjima. Ako osjećam da su mi potrebne upute, samo ga nazovem.

Je li to samo dojam, ili doista glavni tajnik Anders Fogh Rasmussen posvećuje medijima više vremena nego bilo koji dosadašnji glavni tajnik?

Svakako više nego prethodni i to iz jednostavnog razloga koji pozdravljam: on utvrđuje da vrijeme koji posvećuje medijima svaki tjedan ne smije biti nagriženo drugim prioritetima. I stoga, on uvijek ima vremena koje je potrebno za redovite i temeljite kontakte s medijima. Rezultati govore sami za sebe.

Djeluju li i razmišljaju li novinari s obje strane Atlantika na isti način, ili vidite neke razlike?

Dakako, novinari se po stilu razlikuju, ali postoje neke nacionalne značajke. Britanski novinari, primjerice, često su ponešto agresivniji kad postavljaju pitanja i vjerojatnije je da će vas prekinuti ili izazivati. No, svi dobri novinari dijele istu osobinu: usredotočuju se na ono što je stvarno umjesto da nameću svoje stajalište.

Oni žele znati što je novo: koliko mnogo, koliko i što je različito? To je važno za javnost, a važno je i za nas.

Vi na tiskovnoj konferenciji djelujete dosta

opušteno. Je li to vaš osobni stil ili neka vrsta regulacije profesije?

Mislim da bi bila pogreška dopustiti stresu u ovom poslu da nas pritisne. Svakog dana dolazi do krize u komunikaciji, svi krajnji rokovi su kratki, svi problemi su politički. Ako se glasnogovornik daje lako uzrujati, to može brzo postati teško kontrolirati.

Što mislite o ocjeni gledanosti NATO-ova kanala?

Je li u skladu s očekivanjima?

To je premašilo naša očekivanja. To je nešto novo, ali je uvelike traženo diljem svijeta. Naši proizvodi se prikazuju na svim glavnim kanalima, od BBC-ja do CNN-a. Zaista sam vrlo zadovoljan. Nastavit ćemo to unapređivati.

Jeste li svjesni uloge medija u formiranju javnog mišljanje u vezi s ulaskom Hrvatske u NATO?

Znam da hrvatska javnost nije bila toliko sklona članstvu, od prvog kruga do stvarnog poziva. No, znam i to da je Vlada RH učinila napor, ne da pridobije javnost za NATO nego da objasni što to znači. Drago mi je što danas vidim da NATO ima čvrstu potporu u Hrvatskoj.

Ima li, nakon pristupanja Hrvatske u NATO neka vrsta suradnje s hrvatskom stranom u promicanju NATO-a i njegovih aktivnosti?

Sada kada je članica NATO-a Hrvatska ima odgovornost da nastavi objasniti što je NATO i što on čini. Znam da Vlada RH to čini, a mi smo uvijek spremni pomoći. ■

HRVATSKOJ

Leida PARLOV, fotoarhiva ZzP-a

Uz Nacionalni element potpore, koji od samih početaka provodi logističku i zdravstvenu potporu hrvatskih kontingenata u operaciji ISAF, i garnizonski OMLT, koji provodi mentoriranje pripadnika ANA-e, za sudjelovanje u operaciji priprema se i tim za Školu logistike ANA-e. U Školi će se obučavati vojnici novaci, koji moraju proći obuku iz vožnje, održavanja, opskrbe i svih drugih logističkih specijalnosti. U zajedničkom timu bit će 17 mađarskih i osam hrvatskih logističara, i to dva časnika i šest dočasnika. Svi su naši logističari iz postrojbi ZzP-a, i to iz Logističkoga operativnog središta, Bojne za opću logističku potporu, Opslužne bojne i Bojne za opskrbu

Obuka mađarskih i hrvatskih pripadnika Škole logistike imat će dva dijela. Nacionalni dio obuke svaka će strana provoditi u svojoj zemlji, a zajednički dio u trajanju do dva tjedna za prvu se rotaciju planira provesti u Mađarskoj, na mađarski prijedlog. Pripadnici ZzP-a nominirani za ove pozicije, zajedno s pričuvnim kandidatima, provode obuku u Središtu za obuku i doktrinu logistike u Požegi

Angažman djelatnika Zapovjedništva za potporu u misiji ISAF u Afganistanu od sljedećeg će se kontingenta dodatno povećati.

Uz Nacionalni element potpore (NEP), koji od samih početaka provodi logističku i zdravstvenu potporu hrvatskih kontingenata u operaciji ISAF, i garnizonski OMLT (G OMLT), koji provodi mentoriranje pripadnika ANA (Afganistanske nacionalne armije) već treću rotaciju, za sudjelovanje u operaciji priprema se i tim za Školu logistike Afganistanske nacionalne armije (ANA) Combat Service Support Branch School u Kabulu.

Naime, u skladu s naporima da se Afganistanska narodna armija - ANA osposobi za samostalno obučavanje svojih pripadnika, međunarodne snage u operaciji ISAF osnivaju različite mentorske timove kojima je cilj pomoći ANA-i u obučnim aktivnostima. Upravo tako zamišljena je i Škola logistike. U sklopu Vojnog obučnog centra u Kabulu Škola logistike djeluje već dvije

godine i to u organizaciji oružanih snaga Njemačke i pripadnika MPRI programa. S obzirom na planirano povećanje broja pripadnika ANA-e koji će se obučavati u toj školi, njemačka je strana predložila povećanje broja savjetnika u Školi logistike i zatražila premještaj obučnog centra iz središta Kabula na poligon afganistanske vojske, samo nekoliko kilometara od kampa Warehouse, u kojem borave pripadnici hrvatskog kontingenta u Kabulu. Priliku za organiziranje i provođenje te aktivnosti dobili su pripadnici naših i mađarskih oružanih snaga.

Više o samoj aktivnosti otkrio nam je pukovnik Zlatan Sever, voditelj Odsjeka za potporu MVO u Zapovjedništvu za potporu koji je, između ostalog, zadužen za njihovu pripremu, ali i pripremu svih ostalih logističkih sastavnica ZzP-a za operaciju ISAF.

U Školi će se, kaže pukovnik Sever, obučavati vojnici novaci, koji moraju proći obuku iz vožnje, održavanja, opskrbe i svih drugih

HRVATSKI LOGISTIČARI obučavaju

logističkih specijalnosti. U zajedničkom timu bit će 17 mađarskih i osam naših logističara i to dva časnika i šest dočasnika. Svi su naši logističari iz postrojbi ZzP-a, i to iz Logističkoga operativnog središta, Bojne za opću logističku potporu, Opslužne bojne i Bojne za opskrbu. Časnici će biti voditelji obuke iz područja održavanja i opskrbe, dočasnici će se angažirati na obuci iz različitih logističkih područja – opskrba i rukovanje gorivom i mazivima, korištenje poljskom kuhinjom u terenskim uvjetima, temeljno održavanje vozila, održavanje naoružanja, rukovanje UBS-om i promet. Pripadnici tima, objašnjava pukovnik Sever, neće raditi kao mentori, odnosno instruktori ili predavači, već će imati savjetničku ulogu. Načelo je, kaže, da Afganistanci sami obučavaju svoje vojnike, a zadaća mađarskih i naših logističara bit će nadzor provedbe obuke i, ako je potrebno, sudjelovanje u praktičnom dijelu obuke, te pomoć u izradi obučnih planova i programa. Tečajevi na kojima će raditi naši i mađarski logističari, osim onoga za vozače, traju po šest tjedana. Riječ je o temeljnim tečajevima, dakle o prvim aktivnostima s kojima se vojnici ANA-e susreću kad dođu u vojsku. Za rad će biti potrebni i prevoditelji jer afganistanska strana obuku provodi na jeziku dari.

Mađarske su oružane snage uputile prvih osam savjetnika u Školu logistike u Kabulu početkom travnja 2010. godine. Obuka mađarskih i naših pripadnika Škole logistike imat će dva dijela. Nacionalni dio obuke svaka će strana provoditi u svojoj zemlji, a zajednički dio u

trajanju do dva tjedna za prvu se rotaciju planira provesti u Mađarskoj, na mađarski prijedlog.

Pripadnici ZzP-a nominirani za ove pozicije, zajedno s pričuvnim kandidatima, provode obuku u Središtu za obuku i doktrinu logistike u Požegi. U prvom dijelu, prolaze obuku koja je zajednička svim sastavnicama našega kontingenta i sadrži opće teme kojima je svrha dati opću sliku stanja u operaciji, sastav kontingenta, pravila angažiranja, međunarodno ratno pravo, zdravstveno-epidemiološko stanje... Nakon toga će uslijediti specijalistički dio, u sklopu kojega će se između ostalog provoditi gađanja, obuka u rukovanju sredstvima veze, NBKO sredstvima, obuka terenske i sigurne vožnje, upoznavanje improviziranim minsko-eksplozivnim napravama, obavještajna priprema... Iako u misiji neće raditi kao mentori, ipak će, ističe pukovnik Sever, proći i obuku iz metodike. Trojica pripadnika našeg tima već su bili u Afganistanu u sastavu prijašnjih kontingenata, dok će ostalima ovo biti prvo iskustvo u operaciji ISAF.

Suradnju s mađarskom stranom u organizaciji ove zajedničke zadaće pukovnik Sever ocijenio je više nego dobrom. Već dok je bio u operaciji ISAF, i sam je surađivao s pripadnicima oružanih snaga Mađarske, a ova aktivnost još je jedna potvrda naše dobre bilateralne suradnje. Prva rotacija ove logističke sastavnice našega kontingenta u operaciju ISAF planira se uputiti u listopadu.

“Ovo je za nas”, zaključio je pukovnik Sever, “velika odgovornost i obveza, ali i svojevrsno priznanje za dosadašnji uspješan rad u misiji.” ■

Zadaća mađarskih i hrvatskih logističara bit će nadzor provedbe obuke, i, ako je potrebno, sudjelovanje u praktičnom dijelu obuke, te pomoć u izradi obučnih planova i programa. Tečajevi na kojima će raditi naši i mađarski logističari, osim onoga za vozače, traju po šest tjedana. Riječ je o temeljnim tečajevima, dakle o prvim aktivnostima s kojima se vojnici ANA-e susreću kad dođu u vojsku

čavati će pripadnike ANA-e

Tečaj C-IED uz sebe je vezao poznatu NATO-ovu T-3 kraticu: Train The Trainer (obuka obučavatelja), a organiziran je kako bi stručnjaci iz različitih specijalnosti iz vojski savezničkih zemalja stekli certifikate Saveza za osposobljavanje vojnika. Svoje znanje i vještine obučavatelji će prenositi u postrojbama kako bi vojnici znali prepoznati opasnost od ubojitih naprava i zaštititi se od njih. Organizator tečaja bilo je NATO-ovo zapovjedništvo za transformaciju. Hrvatska potpora tečaju bila je Inženjerijska pukovnija ZOD-a HKoV-a

Tečaj C-IED

U vojarni se provodio teoretski, a na poligonu praktični dio. Osobito dojmljiv bio je praktični dio, zbog niza različitih simuliranih improviziranih naprava s kojima se radilo, kao i vjernih simulacija svjetlosnih i zvučnih efekata. Stoga, postoje tendencije da će tečaj postati stalan, te da će se barem dvaput godišnje provoditi u RH, uz potporu OSRH. Inače, slični tečajevi provode se od šest do osam puta godišnje, uglavnom u Europi

Četvorica NATO-ovih predavača, civilnih stručnjaka, bili su iz SAD-a i Ujedinjenog Kraljevstva, a polaznika je bilo 35

Tečaj C-IED (borba protiv improviziranih eksplozivnih naprava) uz sebe je vezao poznatu NATO-ovu T-3 kraticu: Train The Trainer (obuka obučavatelja), a organiziran je kako bi stručnjaci iz različitih specijalnosti iz vojski savezničkih zemalja stekli certifikate Saveza za osposobljavanje vojnika. Svoje znanje i vještine obučavatelji će prenositi u postrojbama kako bi vojnici znali prepoznati opasnost od ubojitih naprava i zaštititi se od njih. Uz mogućnost obučavanja, polaznici dobivaju i ovlasti za savjetovanje taktičkih zapovjedništava u borbi protiv improviziranih eksplozivnih naprava.

Organizator međunarodnog tečaja, koji se od 17. do 28. svibnja održavao u okolici Karlovca, u vojarni "Kamensko" i na poligonu "Cerovac", bilo je NATO-ovo zapovjedništvo za transformaciju (ACT). Hrvatska potpora bila je Inženjerijska pukovnija ZOD-a HKoV-a. Četvorica NATO-ovih predavača, civilni stručnjaci, bili su iz SAD-a i Ujedinjenog Kraljevstva, a polaznika je bilo 35 (Hrvatska 10, Belgija 2, Bugarska 1, Češka 3, Njemačka 8, Španjolska 7, Finska 3, SAD 1).

Strani predavači i polaznici pozitivno su ocijenili iskustvo i profesionalnost hrvatskih domaćina. Jedan od predavača istaknuo je "stopostotnu usredotočenost polaznika", koja

je omogućila da se sve odvija prema programu obuke koji je vrlo intenzivan. U vojarni se provodio teoretski, a na poligonu praktični dio. Inženjerijska pukovnija, predvođena zapovjednikom brigadirom Robertom Suntešićem, osigurala je sve potrebne uvjete. Osobito dojmljiv bio je praktični dio, zbog niza različitih simuliranih improviziranih naprava s kojima se radilo, kao i vjernih simulacija svjetlosnih i zvučnih efekata. Stoga, postoje tendencije da će tečaj postati stalan, te da će se barem dvaput godišnje provoditi u RH, uz potporu OSRH. Inače, slični tečajevi provode se šest do osam puta godišnje, uglavnom u Europi.

Završnica našeg posjeta vojarni "Kamensko" bila je pod dojmovima koje nam je iznio jedan od polaznika, natporučnik Zvonko Gromilović. Naši pirotehničari imaju dragocjeno iskustvo iz Domovinskog rata i iskustvo u radu humanitarnog razminiranja u skladu s Međunarodnim standardima protuminskog djelovanja. Njihovo iskustvo iz stvarnih situacija je neusporedivo. No, novih saznanja nikad dosta. Tečaj je poslužio "usklađivanju našeg načina obučavanja sa standardima koji su propisani u NATO-u." Usvajanje standarda znači da će i naši polaznici steći certifikate za obučavanje ne samo hrvatskih, nego i višenacionalnih postrojbi.

Drugi razlog zbog kojeg smo razgovarali s natporučnikom Gromilovićem jest što je riječ o zapovjedniku nove Satnije za PEZ (protueksplozivnu zaštitu). Ta će postrojba biti specijalizirana za identifikaciju i onemogu-

ćavanje svih vrsta mina, streljiva i improviziranih eksplozivnih naprava. "Njezino je ustrojavanje izazov i odgovornost, ali kad čovjek zna da će imati izvrsne ljude, uopće ne sumnja u uspjeh. Štoviše, zahvaljujući novoj opremi, sigurno ćemo biti u mogućnosti surađivati s MUP-om i ostalim državnim tijelima i agencijama. Ne možemo djelovati kao zasebni otok", istaknuo je natporučnik.

U prosincu 2009., osnovana je hrvatska radna skupina za C-IED, čiji je cilj koordiniranje aktivnosti, pomoć i razmjena informacija. Osim predstavnika OSRH, u nju su uključeni i djelatnici iz MUP-a, Ministarstva pravosuđa, Državne uprave za nuklearnu sigurnost i Državne uprave za zaštitu i spašavanje. ACT je aktivno podupro radnu skupinu i već sudjelovao na jednom od njezinih sastanaka. ■

Tečaj je poslužio "usklađivanju našeg načina obučavanja sa standardima koji su propisani u NATO-u". Usvajanje standarda znači da će i naši polaznici steći certifikate za obučavanje, ne samo hrvatskih nego i višenacionalnih postrojbi

Završen Tečaj za ovlaštene službene osobe VP

U Središtu Vojne policije za obuku "Bojnik A. Hill" (SVPZO) u vojarni "Croatia" 27. svibnja uspješno je završen Tečaj za OSO VP OSRH. Osmotjedni tečaj u skladu je s planom organiziran i proveden sa svrhom stručnog osposobljavanja pripadnika Pukovnije Vojne policije HKoV-a, pripadnika Vojne policije HRM-a i HRZ-a kao i pripadnika OSRH koji su kandidati za prelazak u Pukovniciju Vojne policije HKoV-a.

Tečaju je pristupilo 19 pripadnika i pripadnica VP-a i OSRH, a uspješno ga je završilo njih 13. Tijekom obuke polaznici su teorijski i praktično svladavali i polagali stručne ispite iz vojno-policijskih ovlasti te ostale obučne sadržaje i zadaće u skladu s Programom obuke i ocjenjivanja.

Tečaj je završio polaganjem završnog pismenog i usmenog stručnog ispita pred poverenstvom, sastavljenim od predstavnika Odjela VP GS OSRH, predstavnika zapovjedništva Pukovnije Vojne policije HKoV-a i Središta Vojne policije za obuku "Bojnik A. Hill".

Završnom svečanošću u Središtu trinaestorici pripadnika i pripadnica VP i OSRH u nazočnosti instruktora i voditelja tečaja svjedodžbe o uspješnom završetku tečaja za OSO uručio je zapovjednik Središta satnik Leko i prvi dočasnik Pukovnije VP-a časnički namjesnik Damir Berislavić, koji je najboljem polazniku u ime zapovjednika Pukovnije VP-a predao povelnicu za izniman trud i rezultate postignute na tečaju.

D.B

Predstavници MORH-a posjetili satnika Pavkovića

Prigodom Dana Oružanih snaga i Dana Hrvatske kopnene vojske 28. svibnja državni tajnik Mate Raboteg i kontraadmiral Zdenko Simičić posjetili su satnika Marka Pavkovića koji se nalazi na bolničkom liječenju u KBC "Zagreb". Satnik Pavković oporavlja se od posljedica stradanja u teškoj prometnoj nesreći koja se dogodila sredinom ožujka nakon njegova povratka iz međunarodne misije ISAF u Afganistanu.

Državni tajnik Raboteg je u ime ministra obrane Branka Vukelića i svih djelatnika Ministarstva obrane i pripadnika OSRH čestitao satniku Pavkoviću Dan Oružanih snaga i Dan Hrvatske kopnene vojske, uz želje za njegov što brži opo-

Snimio Davor KARIN

ravak i uspješnu rehabilitaciju. Tom je prigodom državni tajnik Raboteg još jednom istaknuo da su Ministarstvo obrane i Oružane snage RH stalno uz svog stradalog satnika a tako će biti i u sljedećem razdoblju.

OJI

Međunarodna suradnja

HVU "Petar Zrinski" 31. svibnja posjetilo je izaslanstvo Vojne akademije Republike Srbije koje je predvodio načelnik Akademije brigadni general Mladen Vuruna. U sastavu izaslanstva bio je prodekan za planiranje i organizaciju nastave, brigadir Boban Đorović i vojni izaslanik Republike Srbije u Republici Hrvatskoj, brigadir Radoslav Ilić.

Ovaj je posjet nastavak suradnje dviju vojnih institucija a uslijedio je nakon posjeta državnog tajnika Republike Srbije Dušana Spasojevića HVU-u. Goste iz Republike Srbije dočekaao je ravnatelj HVU-a, general-bojnik Mirko Šundov s najbližim suradnicima, zapovjednicima škola

Učilišta i načelnicima katedri Dekanata HVU.

Dekan HVU-a brigadir Željko Akrap upoznao je goste s povjesnicom, ustrojem, aktivnostima i budućim planovima i zadaćama Učilišta. Potom je general Vuruna održao predavanje o Vojnoj akademiji Republike Srbije na temu: "Reforma vojnog obrazovanja u Republici Srbiji".

Nakon predstavljanja obiju institucija raspravljalo se o sustavu vojnog obrazovanja u dvjema susjednim državama. Zaključak je obiju strana da ima dovoljno prostora i mogućnosti za poboljšanje suradnje i razmjenu iskustava na polju vojne izobrazbe. Posjet HVU-u završio je obilaskom vojarnje, škola i objekata u kojima se odvija izobrazba.

Izaslanstvo Akademije Republike Srbije i izaslanstvo HVU-a posjetilo je vojarnu "Lora" u Splitu. Primio ih je zapovjednik HRM-a kontraadmiral Ante Urlić i upoznao s ulogom i ustrojem HRM-a. Tijekom posjeta Splitu priređen je obilazak ustrojbenih cjelina HVU-a i HRM-a.

Z. LOVAŠEN

Posjet HČZ-a Istarske županije 91. ZB HRZ i PZO

U sklopu održavanja 10. međunarodnog trofeja "Viribus Unitis", 27. svibnja su pripadnici Hrvatskog časničkog zbora Istarske županije i izaslanstvo austrijskih časnika u mirovini posjetili Eskadrilu borbenih aviona 91. ZB u Puli. Kratko predstavljanje o rada i povijesti Eskadrile borbe-

nih aviona i letjišta Pula održao je zapovjednik eskadrile bojnik Adrian Celija. Posjet je završio zajedničkim fotografiranjem pokraj aviona MiG-21, a predsjednik Hrvatskog časničkog zbora Istarske županije brigadir u mirovini Ljubomir Cerovac je zahvalio na suradnji.

OJI

Ovogodišnja smotra starodobnih vojnih vozila imala je međunarodni karakter jer su, osim spomenutih sudionika u vojnim vozilima i odorama, u njoj sudjelovali i *obični gosti* željni turističkih zanimljivosti, kako iz cijele RH tako i Slovenije, BiH, Poljske, španjolske Katalonije pa čak i dalekog Japana. Inače, ovogodišnja je smotra održana u organizaciji Povijesne postrojbe KPV ZNG-91, "Airsoft kluba 047" iz Karlovca, "Veteran kluba Lučko-91" a pod pokroviteljstvom Karlovačke županije

SMOTRA S MEĐUNARODNIM OBILJEŽJEM

U južnom dijelu Karlovca, u prostoru stare austrijske vojarne na Turnju 29. svibnja održana je Smotra starodobnih vojnih vozila RH. Ta već tradicionalna priredba po osmi put je održana u prostoru u kojem se nalazi manja zbirka naoružanja Domovinskog rata, 18 trodimenzionalnih eksponata borbene tehnike i pet vrsta eksponata fortifikacije. Na ovogodišnjoj su smotri osim starih vojnih vozila iz RH sudjelovala i vozila Slovenije i Bosne i Hercegovine. Vlasnici vozila bili su u vojnim odorama razdoblja iz kojeg je vozilo pa su se tu zajednički našli hrvatski gardisti iz Domovinskog rata te domobrani, američki pa čak i njemački vojnici iz II. svjetskog rata. Najveću su pozornost među vozilima plijenili dotjerani "starc" - džip Wyllis iz 1941., u vlasništvu karlovačke obitelji Tuđan, koji je i ove godine osvojio naslov najkompletnijeg vojnog vozila i malo mlađi terenac iz 1953. u vlasništvu dvoje mladih slovenskih državljana. Iza njih su se u opremljenosti natjecali Fiatove Campagnole, Mercedesevi Puhovi, američki Dodge Truckovi, Zastavine Lade Nive, Landroveri, ruski UAZ 469B, VW-i ili tzv. narodna vozila. Prvi put se na ovakvu smotru ušetao i JIMMY GMC-353 (u nas poznat kao James) iz 1938., višenamjensko transportno vozilo, čiji vlasnik Velikogoričanin Željko Štepanić kaže da je to bilo najbolje transportno vozilo II. svjetskog rata i da ih je proizvedeno oko 800 000. Otkad ga je izvukao iz otpada, *starog željeza*, kaže, ne odvaja se od njega. Svako vozilo ima svoju povijest i priču. Tako se na smotri moglo vidjeti i vozilo u kojem je Josip Broz, kako kaže njegov vlasnik, 70-ih godina prošlog stoljeća išao u lov na divljač, a i civilna inačica terenca na kojem je poznati pjevač Jura Stublić za vrijeme Domovinskog rata snimao spot za domoljubnu uspješnicu *Bili cvitak*...

Pozornost na smotri privukli su i sudionici iz Slovenije, članovi društva "Planika Alpenland" iz Ljubljane, odjeveni u odore njemačkih vojnika iz II. svjetskog rata, čiji je voditelj Andrej Jamnik istaknuo da su došli na ovu smotru radi dobrog druženja i uspostavljanja kontakata za daljnje proširenje suradnje na promidžbenom planu. Za četverokotačašima ni ovaj put nisu zaostajali

motocikli MOTTO GUZZI, BMW-i, NSU-i, MZ-i, GILERE. Iako ratni veterani, zaslužnici Domovinskog rata, još privlače ljepotom i sudjeluju u promenadnim vožnjama.

Ovogodišnju 8. smotru starodobnih vojnih vozila otvorili su pripadnici karlovačkog "Airsoft kluba 047", izvevši kratku vojnu vježbu pod nazivom ANTRAX. Potom je uslijedio prigodan kulturno-umjetnički program te obraćanja predsjednika Organizacijskog odbora smotre, inače dožupana Karlovačke županije Ivana Banjavčića, zatim umirovljenog generala Rudolfa Brlečića, koji je podsjetio na važnost Karlovca u Domovinskom ratu, i utvrde na Turnju gdje se nalazilo Zapovjedništvo obrane grada, te voditelja smotre umirovljenog brigadira Dubravka Halovanića. Nakon polaganja cvijeća i paljenja svijeća na spomeniku poginulim braniteljima na Turnju, povorka vozila predvođena motociklistima krenula je u kružni obilazak po zadanoj ruti Karlovačke županije – između ostalog posjetivši čuveni Pavlinski samostan u Sveticama, nekadašnji posjed Frankopana, i mjesto života i rada poznatog hrvatskog leksikografa iz XVII. st. Ivana Belostenca, zatim općinu Ribnik u kojoj je smješten stari grad-utvrda Ribnik, spomenik nulte kategorije. Na svom putu kolona vozila, vođena čvrstom *dirigentskom palicom* brigadira Halovanića, zaustavljala se pokraj spomenika poginulim hrvatskim braniteljima da bi odala počast i zapalila svijeće. ■

JORDAN PRVI KUPAC AH-6I?

Vlada Hašemitske Kraljevine Jordan sredinom svibnja potpisala je pismo namjere za kupovinu lakih naoružanih izvidničkih helikoptera AH-6i, koje su uputili američkoj državnoj administraciji te proizvođaču helikoptera tvrtki Boeing. AH-6i spada u obitelj lakih helikoptera MH-6 Little Bird i MD 500, omiljenih za uporabu za potrebe specijalnih postrojbi. Uz to, Boeing ih je prije četiri godine počeo rabiti kao platformu za razvoj besposadne letjelice za različite namjene, odnosno tijekom 2006. započeo je s prvim preinakama i testiranjima helikoptera. Otada su izgrađena dva tehnološka demonstratora Unmanned Little Bird (ULB) i A/MH-6X Mission Enhanced Little Bird (MELB), koji čine osnovu za dva kasnija predviđena prototipa AH-6S i AH-6i.

Za razliku od AH-6S koji je zasad namijenjen isključivo za Američke oružane snage, Boeing je u razvoj AH-6i ušao s namjerom da ga primarno nudi na svjetskom tržištu, pri čemu su dosad najveća očekivanja imali spram predstojećeg iračkog natječaja za nabavu lakih naoružanih izvidničkih helikoptera. Uz paket elektrooptičke senzorske opreme za izviđanje iz zraka, AH-6i će na svoja dva bočna nosača moći nositi dva navođena projektila zrak - zemlja AGM-114 Hellfire II, te lanser za sedam nevođenih raketnih zrna zrak - zemlja M260 kalibra 70 mm.

I. SKENDEROVIĆ

Foto: Boeing

AMBASSADOR III ZA EGIPATSKU MORNARICU

Američka tvrtka VT Halter Marine, dio tvrtke Vision Technologies Systems početkom je travnja održala svečanost polaganja kobilice prvog od četiri brza raketna napadajna broda namijenjenih egipatskoj ratnoj mornarici a naručitelj brodova je američka ratna mornarica. Procijenjena vrijednost ukupnog projekta iznosi 807 milijuna američkih dolara.

Prema najavama, dostava prvog plovila očekuje se sredinom 2012. Brzi raketni brodovi su projektirani za obavljanje zadaća obalne patrole, nadzora i interdikcija, površinskih napada te za zadaće potpore za XXI. stoljeće. Ta će plovila omogućiti sigurnost, kako egipatskih obalnih područja tako i susjednih dok se uskraćuje pristup potencijalnim neprijateljskim sredstvima.

Plovila će imati duljinu oko 62 m te će prema taktičko-tehničkim zahtjevima

sadržavati višenamjenski borbeni sustav, namijenjen protuzračnoj i protubrodskoj borbi, elektroničkom borbenom djelovanju te imati aktivni i pasivni sustav protumjera. Uz 3D radar za praćenje zraka i površine s označavanjem cilja, sustav elektroničkih protumjera, sustav upravljanja paljbom uz veliku brzinu i iznimnu upravljivost uspješno će se pripojiti u tehnologiju upravljanja brodskim odrazom.

M. PTIĆ GRŽELJ

Foto: Northrop Grumman Shipbuilding

RUSIJA SE PRIPREMA ZA BORBENE HELIKOPTERE PETE GENERACIJE

U velikoj mjeri kralježnicu ruske flote borbenih helikoptera čine Mil Mi-24, koji spadaju u treću generaciju borbenih helikoptera i koji su proizvedeni sedamdesetih godina prošlog stoljeća, te u znatno manjem broju Mil Mi-28 i Kamov Ka-50/52 koji pripadaju četvrtoj generaciji koja je u proizvodnji proteklih desetak godina.

Zbog toga su čelništva konstruktorskih ureda Mil i Kamov nedavno zatražili odobrenje i financijsku potporu Vlade

Ruske Federacije za pokretanje razvojnog programa nove generacije borbenih helikoptera. Mil i Kamov zajednički predlažu planirane odlike novih borbenih helikoptera. To su prije svega znatno smanjeni radarski i zvučni potpis helikoptera u letu, znatno povećani operativni dolet, kompjuterizirano upravljanje oružnim sustavima, povećana maksimalna brzina koja bi se kretala u fantastičnom rasponu od 500 do 600 km/h, te mogućnost upuštanja u sukob s borbenim avionima. Ruski kon-

Foto: Mil

struktori navode da su uz potporu ruske Vlade spremni završiti svoje prototipove za pet godina.

I. SKENDEROVIĆ

DRUGI KUTER KLASSE LEGEND ZA AMERIČKU OBALNU STRAŽU

Američka je obalna straža uvela u operativnu službu drugi veliki patrolni brod National Security Cutter (NSC) klase Legend na Coast Guard Island u Kaliforniji. Plovilo nosi ime Waesche (oznake WMSL 751) te je uz Bertholf, prvi brod u klasi, najveće plovilo u floti američke obalne straže. Waesche je drugi brod u novoj klasi od osam višenamjenskih brodova, koji su dio akvizicijskog plana modernizacije američke obalne straže poznatog kao Deepwater. Novi kuteri zamijenit će zastarjele brodove duljine 115,2 m klase Hamilton, koji se trenutačno nalaze u operativnoj službi obalne straže.

Glavna obilježja nove klase brodova američke obalne straže jesu maksimalna istisnina 4375 tona, uz duljinu 127,4 m, širinu 16,5 i gaz 6,4 m. Propulzijski sustav sastoji se od kombinacije dizelskih motora i plinske turbine (CODAG konfiguracija), a omogućava postizanje najveće održive brzine od 28 čvorova. Uz posadu od 148 mornara i časnika, autonomija broda je 60 dana, a najveći doplov 12 000 nm. Temeljno naoružanje čine jedan top Mk110 kalibra 57 mm, zatim jedan top kalibra 20 mm namijenjen bliskoj borbi i jedan Mk53 NULKA raketni mamac. S krme je moguće lansirati dva tipa manjih patrolnih brodica - presretača velikog dometa (Long Range Interceptor - LRI) i/ili gonitelj manjeg dometa (Short Range Prosecutor - SRP), koji su također dio programa Deepwater. Zrakoplovna sredstva predviđaju jedan helikopter tipa HH-65C, inačice francuskog helikoptera Dauphin tvrtke Eurocopter, te dvije bespilotne letjelice Eagle Eye tvrtke Bell.

M. PTIĆ GRŽELJ

OKONČANO ISPITIVANJE WPML-a

Stručni tim američke uprave za mornaričke sustave (Naval Sea Systems Command - NAVSEA) okončao je ispitivanje tzv. vodoprodornog raketnog lansera (Water Piercing Missile Launcher – WPML) uspješnim lansiranjem surrogatne rakete AIM-9X u Surface Warfare Center (NSWC) u Craneu, Indiana, SAD. Water Piercing Missile Launcher (WPML) je pro-

jektiran za ispitivanje i potvrdu sposobnosti podmornica da tijekom podvodnog režima plovidbe sudjeluju u napadima na neprijateljske zrakoplove te male, brze površinske brodove s donekle izmijenjenim raketama zrak-zrak AIM-9X koje bi se mogle integrirati u aktivne jurišne podmornice i one naoružane vodenim projektilima. Istodobno, no odvojeno,

stručni tim koji predvodi Raytheon provodi Littoral Warfare Weapon (LWW) program kojemu je cilj pokazati da je rakete AIM-9X moguće prilagoditi lansiranju iz podmornica pod vodom.

Prema izvješću NAVSEA-inog ureda za program podmorskih tehnologija (NAVSEA 073R), WPML bi mogao pružiti podmornicama sposobnost univerzalne podvodne tehnologije lansiranja raketa, koja ima mogućnost trenutne uporabe postojećeg naoružanja bez većih izmjena samog oružja.

M. PTIĆ GRŽELJ

LYNX AMR USPJEŠNO PROŠAO TESTIRANJA

Radarski sustav Lynx AMR (Advanced Multi-channel Radar) u svibnju je uspješno okončao seriju letnih testiranja tijekom kojih je bio ugrađen na besposadni sustav MQ-9 Predator B. Radarski sustav je razvila tvrtka General Atomics Aeronautical Systems, Inc. (GA-ASI), koja je ujedno i proizvođač letjelica MQ-9 Predator B. Razvoj i integriranje Lynx AMR radara je ostvarenje najave iz 2005., kada je započelo uvođenje u operativnu uporabu prvih primjeraka besposadnih sustava MQ-9 Predator B, kada je rečeno da će jedna od bitnih odlika biti upravo nošenje Lynx AMR radarskog sustava.

Lynx AMR su SAR/GMTI (Synthetic Aperture Radar/Ground Moving Target Indicator) radari nove generacije. Masa radara je 52 kilograma i ima antenu s mehaničkim pretraživanjem. Maksimalna mu je rezolucija 10 cm, a pokretne i nepokretne zemaljske ciljeve može otkrivati na udaljenosti do 40 km. Ima

mogućnost mapiranja terena nad kojim leti i automatskog otkrivanja pokretnih objekata (ground moving target indication - GMTI).

I. SKENDEROVIĆ

PORINUTA PRVA FRANCUSKA FREGATA FREMM

U francuskom brodogradilištu Lorient u Bretanji, vojnobrodograđevnom konzorciju DCNS 29. travnja ove godine svečano je porinuta prva od 11 predviđenih višenamjenskih fregata programa FREMM, nazvana Aquitaine. Prema planovima gradnje, dostava prvog plovila u klasi određena je za 2012. dok bi preostale fregate sukcesivno ulazile u službu do 2022.

Prvi ugovor o gradnji osam plovila potpisan je u listopadu 2005. dok je opcija gradnje dodatnih triju plovila potpisana

krajem rujna 2009. a za potrebe francuske ratne mornarice. Kako se program FREMM zajednički razvijao u suradnji s Italijom, odnosno njihovom mornaricom

i talijanskim brodograđevnim sektorom, za njihove potrebe planirana je nabava 10 plovila, od čega je naručeno šest fregata. Jednako tako, marokanska mornarica je odlučila nabaviti jednu FREMM fregatu. FREMM program predstavlja industrijski izazov bez presedana u europskoj ratnoj brodogradnji s ugovornom obvezom dostave jednog broda svakih deset mjeseci. Procjenjuje se da će čitav program osigurati 50 milijuna radnih sati.

M. PTIĆ GRŽELJ

BANGLADEŠKA MORNARICA NABAVLJA HIDROGRAFSKI BROD

Slijedom odluke čelnika bangladeške ratne mornarice o razvoju i jačanju svoje mornaričke flote, krajem travnja ove godine odlučeno je da će istraživački brod izvornog imena HMS Roebuck, britanske ratne mornarice predati krajem svibnja ove godine.

HMS Roebuck je bio jedini obalni istraživački brod u sastavu britanske Kraljevske mornarice te je izgrađen

samo jedan takav brod u klasi odnosno prototip. Porinut je u studenom 1985., u operativnu službu mornarice ušao je početkom listopada 1986. te ima 52 člana posade. Službena dekomisija, odnosno izlazak iz aktivne službe dogodio se 15. travnja 2010.

Brod je izvorno projektiran za uporabu u kontinentalnom, obalnom pojasu Ujedinjenog Kraljevstva sa svrhom

poduzimanja hidrografskih istraživanja te korekcijom i dopunom admiralitetskih karata. Modernizacijama i nadogradnjama, brod je danas sposoban za hidrografska i oceanografska operacije diljem svijeta te ima mogućnost prikupljanja i obrade podataka u širokom spektru, od najviših dijelova atmosfere do dna oceana i mora.

M. PTIĆ GRŽELJ

Kontraadmiral Ante URLIĆ, zapovjednik HRM-a

U zadnjih nekoliko godina, svjedoci smo sve većeg broja piratskih napada na brodove, naročito u Omanskom moru i Adenskom zaljevu

EU NAVFOR SOMALIA - ATALANTA

Pirati¹ napadaju brodove na strateškim plovnim rutama i prolazima za prijevoz nafte sa Srednjeg istoka prema Aziji između Indonezije, Malezije i Singapura. Zbog svoje prirodne konfiguracije, ovo područje je veoma pogodno za skrivanje i napad pirata. Ako je piratstvo ovdje dugo bilo lokalni problem, ono je eskalacijom broja piratskih napada od 2008. godine postalo među-

1 Tijekom povijesti, pojam "pirati" imao je različita značenja. U antičko doba pirati su osobe koje izvode smjele pljačkaške prepade na moru. U srednjem vijeku, pirati i gusari su osobe koje otimaju i plijene na moru i obali. Razvojem pomorskog običajnog prava u novom vijeku, pojam pirata obuhvaća sve osobe koje vrše nasilje na moru i morskim obalama bez ovlasti i za svoj račun. Piratstvo se danas definira kao neovlašteno nasilje na moru ili drugim prometnim putovima, najčešće iz koristoljublja.

narodni problem i prijetnja međunarodnoj sigurnosti, kako po porastu piratskih napada tako i po povećanju područja na kojem se oni događaju. Područje piratskih djelovanja obuhvaća cijeli Adenski zaljev i istočni dio Indijskog oceana, dakle prostor kojim prolaze najvažnije plovne rute. Zahvaljujući globalizaciji, pomorski promet je u stalnom porastu. Zbog toga je nužno osigurati slobodu plovnih ruta kako bi se mogao odvijati promet strateških sirovina ovim područjem. Procjenjuje se da se 20% svjetske trgovine strateškim sirovinama prevozi ovim područjem, a godišnji broj brodova koji ovuda plove premašuje brojku od 25 000. Sama pojava piratstva na ovim prostorima stvorila je dodatne troškove za brodske kompanije i osiguravajuća društva

(porast troškova osiguranja i vremensko kašnjenje u prijevozu tereta).

Ovakvo stanje na vrlo važnim plovnim rutama, Savjet Vijeća sigurnosti UN-a okarakterizirao je kao prijetnju svjetskom miru. Stoga se međunarodna zajednica morala organizirati u borbi protiv piratstva kako bi se smanjili rizici za brodove što plove ovim područjem i umanjile ekonomske štete koje mogu biti prouzročene kašnjenjem strateških sirovina i hrane za gospodarstva velikog broja država.

Povratak tradiciji

Počeci piratstva datiraju još iz VII. st. prije Krista, a ono se pojavilo u Sredozemnom i Egejskom moru. Od prve pojave pa do današnjih dana, piratstvo nije nikad ne-

stalo. Pojavljivalo se u različitim ciklusima i intenzitetima, što je ovisilo o snazi ratnih flota tadašnjih mornarica. Pogodnosti kojima su se pirati koristili u to doba bile su nesavršenost plovnih sredstava i nepostojanje tehničkih uređaja za vođenje navigacije daleko od obale, što je brodove činilo pogodnom metom i lakim piratskim plijenom. Pirati "XXI. stoljeća" nisu isti kao pirati iz prošlosti. Oni su danas dobro organizirani i raspolažu modernim sredstvima za prijevoz morem i bazama na kopnu. Moderni pirati za svoje ciljeve najviše uzimaju trgovačke i putničke brodove² koji nemaju adekvatne mjere zaštite. Njihovo djelovanje u većini slučajeva je nasilno, rabe pješačko naoružanje i raketne bacače za zauzimanje brodova kako bi se domogli tereta i ucjenjivali brodske kompanije, tražeći od njih veliku otkupninu za oslobađanje brodova. Osim otmice brodova i krađe tereta, prakticiraju otmice članova brodske posade, uzimanje talaca, pa čak i njihovo ubijanje.

Borba protiv piratstva danas je izazov za pomorske sile i cijelu međunarodnu zajednicu. Zbog sve učestalijih piratskih napada na trgovačke brodove, međunarodna zajednica ne smije ostati bez pravog odgovora na ovu vrstu ugroze. Povećanje broja piratskih napada u zadnjih nekoliko godina znatno je utjecalo na sigurnost plovidbe i prouzročilo velike ekonomske štete u međunarodnoj razmjeni roba morskim plovnim putovima³. Ako se zna da se 90% svjetske trgovine odvija morem, a najviše se prevoze strateški važni tereti (sirovine, nafta itd.), osiguranje slobode

2 U 2003. godini registrirano je 445 piratskih napada, u 2004. godini 329, u 2005. godini 276, u 2006. godini 239, u 2007. godini 263, u 2008. godini 293, u 2009. godini 406, a u prva 3 mjeseca 2010. godine 50. Trenutačno se pod piratskim nadzorom nalazi 11 brodova s 231 članom brodske posade.

3 Puni razmjer šteta nastalih piratskim djelovanjem vrlo je teško procijeniti. Procjenjuje se da je u 2008. godini za otkupnine brodova plaćeno između 18 i 30 milijuna USD. Dodatni troškovi za brodske kompanije su angažiranje privatnih zaštitarskih tvrtki i ugradnja nebojnih sredstava za obranu od pirata. Zatim su tu troškovi dodatnog osiguranja brodova koji koštaju vlasnike i brodske kompanije, a procjenjuju se na 400 milijuna USD. Ukupnu ekonomsku štetu koja nastaje zbog piratstva teško je procijeniti.

plovidbe morem od strateškog je značenja za cijeli svijet.

Uzroci piratstva u Somaliji

Piratstvo je u nekim dijelovima svijeta, naročito uz obale Afrike, već nekoliko godina u stalnom porastu. Kako se u većini slučajeva radi o siromašnim državama u kojima vladaju unutarnje razmirice ili koje međusobno ratuju, one nisu gotovo ništa poduzimale na suzbijanju pojave piratstva u njihovim vodama. Ako se tome doda još i brzi rast populacije te velika nezaposlenost, piratstvo i krijumčarenje postaju jedini oblik preživljavanja.

nefunkcioniranja državne vlasti⁴ od izbijanja građanskog rata 1991. godine. Tijekom 2006. godine, Savez islamskih sudova proglasio je piratstvo kaznenim djelom za koje je predviđena smrtna kazna. To je utjecalo na znatno smanjenje broja piratskih akcija. Međutim, kad su etiopijske postrojbe 2006. godine svrgnule s vlasti Savez islamskih sudova, piratstvo ponovno oživljava, a 1000 do 1500 bivših vojnika i ribara započinje s piratskim aktivnostima kao dodatnim izvorom prihoda.

Uporišta pirata nalaze se na području autonomne pokrajine Puntlanda, u okolici gradova Harardhee-a i Eyl-a, odakle odla-

Zauzeti brod

Zbog teške ekonomske situacije i velikog broja nezaposlenih, postati pirat u jednoj zemlji kao što je Somalija jest perspektiva, jer je to najbrži i najunosniji način zarade. U zemlji u kojoj se radom dnevno može zaraditi manje od dva dolara, ovo je veliki i unosan biznis bez velikog sigurnosnog rizika. Pirati za otete brodove ucjenjuju brodske kompanije i vlasnike brodova na velike iznose koji se kreću od milijun do nekoliko milijuna dolara. Zbog svojih unutarnjih problema i nefunkcioniranja sigurnosnog sustava, somalske vlasti ne čine mnogo kako bi se suzbilo piratstvo u njihovim vodama. Pirati uživaju čak i potporu određenih utjecajnih krugova u zemlji i inozemstvu te ih se potiče da nastave s otmicama i ucjenama.

Piratstvo u somalskim vodama odnosno vodama Adenskog zaljeva posljedica je

ze u pohode po somalskim i međunarodnim vodama od Adenskog zaljeva sve do El Maana na jugu. Iako je ovo područje u odnosu na ostatak Somalije relativno stabilno, ništa se ne poduzima kako bi se spriječila piratska djelovanja. Razlog tome je što piratstvo podržavaju pojedini korumpirani državni dužnosnici koji su povezani s piratskim vodama.

Somalski pirati potječu iz više različitih grupa. Većina pirata su pomorci s isku-

4 "Piratstvo je problem vezan za kopno. Što mi susrećemo zadnjih 20 godina u Somaliji jest kompletno rasulo države. To znači da ljude ništa ne sprečava da postanu pirati. Također susrećemo i užasnu humanitarnu te ekonomsku situaciju u zemlji, što pogoduje razvoju piratstva" – Roger Middleton, istraživački konzultant u institutu Chatham House u Londonu, specijaliziranom za područje Roga Afrike.

stvom, nekadašnji ribari ili pripadnici bivše Obalne straže. Organizacija im je različita: jedni su namijenjeni za intervenciju, drugi nadgledaju brodove i taoce, treći pregovaraču i ucjenjuju. Ako se uzme u obzir činjenica da pripreme i sredstva za provedbu piratskih operacija ne zahtijevaju veća financijska ulaganja (pješačko naoružanje i gumeni čamci ili ribarski brodovi - matice s kojih se iskrcaju manja plovila tzv. skiffs, sredstva veze itd.), to pogoduje pojavi sve većeg broja piratskih organizacija, a time i povećanja broja napada. Na povećanju broja napada utječe i to što pirati znaju da za mali sigurnosni rizik mogu osigurati dovoljna financijska sredstva za cijeli život. Pirati znaju da trgovački brodovi koji plove ovim područjem nemaju adekvatnu zaštitu i oni postaju njihov lak plijen. Osim toga, teško je i pružiti zaštitu svakom brodu koji bi mogao postati meta pirata, jer je ovo područje veličine Sredozemnog mora, a broj ratnih brodova koji osiguravaju slobodu plovidbe jest nedovoljan.

Operacija ATALANTA⁵ pokrenuta je u skladu s rezolucijama Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda 1814⁶, 1816⁷, 1838⁸

5 Atalanta je u starogrčkoj mitologiji junačka djevojka koja je, među ostalim junaštvima, sudjelovala (uz Meleagra i druge) u lovu na kalidonskog vepra; nije se htjela udavati, ali je napokon objavila da će poći za onoga koji je pobijedi u trčanju (tko ne uspije, mora umrijeti); mnogi su kušali sreću i stradali, jedino ju je uspio na prevaru pobijediti (a poslije se njome i oženiti) Hipomen, koji je trčeći bacao zlatne jabuke, a ona se iz znatiželje zaustavljala kod svake odbačene jabuke.

6 Vijeće sigurnosti Ujedinjenih naroda Rezolucijom 1814 (2008.) od 15. svibnja 2008. pozvalo je države i regionalne organizacije na suradnju i poduzimanje akcija zaštite brodova koji isporučuju humanitarnu pomoć Somaliji.

7 Rezolucijom 1816 od 2. lipnja 2008. Vijeće sigurnosti Ujedinjenih naroda izrazilo je zabrinutost zbog sve učestalijeg piratstva i oružanih pljački brodova koji prevoze humanitarnu pomoć Somaliji iz programa WFP (World Food Programme) i zbog ugrožavanja sigurnosti plovidbe komercijalnim pomorskim rutama te ohrabrilo zainteresirane države da s Prijelaznom federalnom vladom Somalije (Transitional Federal Government of Somalia - TFG) koordiniraju napore na sprečavanju piratstva i oružanih pljački na moru.

8 Rezolucijom 1838 od 7. listopada 2008. Vijeće sigurnosti poduprla je planove Europske unije za uspostavu mirovne operacije kao i druge među-

i 1846 iz 2008. godine kako bi se zaštitili brodovi koji prevoze hranu za Somaliju iz programa WFP (World Food Programme), zaštitili brodovi koji plove u somalskim vodama te odbili svi napadi pirata na trgovačke brodove koji plove područjem Indijskog oceana i Adenskog zaljeva.

Početkom kolovoza 2008. godine, Vijeće EU-a odobrilo je Koncept upravljanja krizom radi provedbe Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a 1816 (2008.). Sredinom rujna 2008. godine Vijeće EU-a odlučilo je u Bruxellesu uspostaviti koordinacijsku cjelinu sa zadaćom potpore aktivnostima

Vijeće EU-a je 19. rujna 2008. usvojilo Zajedničku akciju 2008/749/CFSP, kojom je formirano koordinacijsko tijelo u Bruxellesu (EU NAVCO) u svrhu potpore aktivnostima pojedinih država članica EU-a u provedbi nadzora i zaštite plovila u vodama oko Somalije te koordinaciji između brodova EU-a i NATO zemalja kao i brodova komercijalnih kompanija koje plove tom pomorskom rutom.

Zajedničkom akcijom 2008/851/CFSP EU od 10. studenog 2008. donijela je odluku o provedbi mirovne operacije kojom će se pomoći provedba rezolucija Vijeća si-

Posjet zapovjednika HRM, kontraadmirala A. Urličića Zapovjedništvu operacije ATALANTA i njezinom zapovjedniku kontraadmiralu Phillippu Jonesu

izviđanja i zaštite na moru, koje zemlje članice provode u vodama oko Somalije. Razrađena je opcija za moguću mirovnu operaciju EU-a kojom će zainteresirane članice, u suradnji s Prijelaznom federalnom vladom Somalije, staviti na raspolaganje sredstva za sprečavanje i borbu protiv piratstva i oružanih pljački u vodama Somalije.

narodne ili nacionalne inicijative poduzete u skladu s prethodnim rezolucijama te potaknulo zemlje koje imaju takve sposobnosti da suraduju s Prijelaznom federalnom vladom Somalije u borbi protiv piratstva i oružanih pljački na moru te zaštiti konvoja Međunarodnog programa za hranu, koji su ključni u dostavi humanitarne pomoći somalskom narodu.

gurnosti UN-a 1814 (2008), 1816 (2008) i 1838 (2008).

Tom odlukom definiran je i mandat mirovne operacije Europske unije EU NAVFOR Somalia - ATALANTA, koji uključuje:

- zaštitu brodova pod zastavom Svjetskog programa za hranu, uključujući i prisutnost pripadnika operacije na brodovima, posebno kada plove teritorijalnim vodama Somalije;
- zaštita trgovačkim brodovima koji plove u području provedbe operacije;
- nadzor obalnog područja Somalije, uključujući i teritorijalne vode u kojima postoje opasnosti za pomorske aktivnosti, osobito promet;

• poduzimanje nužnih koraka, uključujući uporabu sile odvratanja, sprečavanja i intervencije radi okončanja akata piratstva i oružanih pljački u području operacije. Plan operacije (Operational Plan - OPLAN) i Pravila djelovanja (Rules of Engagement - RoE) odobreni su odlukom Vijeća EU-a 2008/918/CFSP od 8. prosinca 2008., a ujedno taj datum je određen kao datum početka mirovne operacije Europske unije EU NAVFOR Somalia - ATALANTA. Struktura operacije predviđa sudjelovanje EU-a sa snagama jačine do šest brodova i tri zrakoplova za izviđanje te ukupno 1200 vojnika. Operacija ATALANTA kao

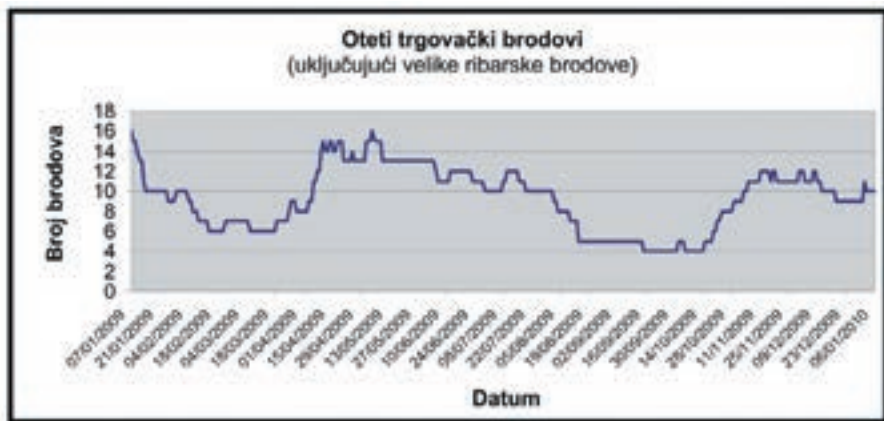
operaciji u kojoj su sadržani svi elementi snage Unije (meko i tvrda sila). Kako bi se osigurala sigurnost pomorskog prometa u Adenskom zaljevu i praćenje humanitarnih konvoja prema Somaliji, Europska unija je mobilizirala 1200 vojnika, 13 brodova i 3 zrakoplova za nadzor navedenog područja. Operacija je od samog svog početka bila uspješna. U 2008. godini 40% piratskih aktivnosti bilo je uspješno izvedeno. U 2009. godini taj broj je manji za 19%, a broj napada pirata bio je gotovo dva puta veći. Do sada nije zabilježen nijedan napad na brodove koji prevoze humanitarnu pomoć Somaliji, a

izuzetne je važnosti suradnja EU-a i NATO saveza (NATO operacija Ocean Shield⁹) te suradnja s bilateralnim partnerima u području operacije - Oman, Egipat, Jemen, Saudijska Arabija, Kina, Japan, Malezija, Ruska Federacija, Indija. Europske pomorske snage operiraju u zoni južno od Crvenog mora, Adenskog zaljeva i dijelom Indijskog oceana, uključujući i Sejšele.

Bliska zaštita brodova

Formiranje konvoja trgovačkih brodova, koji štite vojne snage, može smanjiti rizik i dodatno zaštititi plovila od djelovanja pirata. Europska unija je sa svojim mornaričkim snagama uspostavila sustav bliske zaštite plovila u tranzitu Adenskim zaljevom. EUNAVFOR traži od svih kompanija i vlasnika, koji zahtijevaju blisku zaštitu brodova kroz pomorski tranzitni koridor. Da bi se uspostavio sustav bliske zaštite brodova koji plove Adenskim zaljevom, prema nekim ekspertima potrebno bi bilo angažirati najmanje pedesetak ratnih brodova. Zbog toga je nužno da brodovi kojima se ne može osigurati bliska zaštita, a plove ovim područjem, formiraju skupine od nekoliko brodova kako bi se lakše obranili od napada pirata. Formiranje konvoja trgovačkih brodova (bez vojne zaštite) brodske kompanije smatraju neprihvatljivim, jer je procjena rizika otimanja broda relativno niska s obzirom na troškove koji bi nastali čekanjem brodova za uspostavu konvoja i prolaz Adenskim zaljevom. Zbog toga brodske kompanije i vlasnici brodova isplativijom opcijom drže preuzimanje rizika da njihovi brodovi postanu plijen pirata, a oni plate otkupninu. S druge strane, bilo je i takvih mišljenja da se na brodove ukrcaju zaštitarski timovi i/ili da se provede naoružavanje članova

9 Doprinos NATO-a međunarodnim naporima u borbi protiv pirata kod Roga Afrike i u Adenskom zaljevu ušao je u novu fazu od 17. kolovoza, kad je North Atlantic Council (NAC) odobrio novu operaciju nazvanu Operation Ocean Shield. Nova operacija se temelji na iskustvima stečenim za vrijeme prethodne operacije (operation Allied Protector). Tako se misija NATO-a nastavlja uključivanjem nove zadaće: pružanje pomoći regionalnim državama (na njihov zahtjev) u razvijanju sposobnosti da se same bore protiv piratstva.

Kretanje broja otetih brodova od siječnja 2009. do siječnja 2010. godine

prva EU pomorska operacija provodi se u sklopu Europske sigurnosne i obrambene politike (European Security and Defence Policy - ESDP).

Ovom operacijom Europska unija je pokazala da mijenja svoju doktrinu i da neće intervenirati samo u sklopu misija iz Petersberga (očuvanje mira i posredovanje između suprotstavljenih strana), već da će se koristiti kompletnim sposobnostima snaga kojima Unija raspolaže. Kad govorimo o kompletnim sposobnostima snaga za provedbu operacije, one uključuju vojne sposobnosti (brodovi i izvidni zrakoplovi), civilne sposobnosti (eskort trgovačkih brodova i humanitarnih konvoja Svjetskog programa za hranu), političke sposobnosti (suradnja sa somalskim vlastima u rješavanju problema pirata) i pravne sposobnosti (uzapćenje i suđenje piratima). Iz navedenoga je vidljivo da se radi o dobro pripremljenoj i kompletnoj

mnohi trgovački brodovi su u pratnji ratnih brodova europskih mornarica sigurno preplovili Adenski zaljev bez ikakvih šteta. Više od sedamdesetak pirata je uhvaćeno i predano kenijskim vlastima na daljnje postupanje.

Vijeće EU-a je 15. lipnja 2009. godine usvojilo odluku o produžetku operacije ATALANTA za još jednu godinu odnosno do prosinca 2010. godine. Struktura operacije predviđa sudjelovanje EU-a sa snagama jačine od oko dvadeset brodova i zrakoplova te oko 1800 vojnika. Trenutačno su na području operacije kao stalni pridonositelji operaciji sljedeće zemlje EU-a: Nizozemska, Španjolska, Njemačka, Francuska, Grčka, Italija, Švedska, Belgija i Luksemburg.

U cilju zaštite trgovačkih i drugih brodova u Adenskom zaljevu, snage EUNAVFOR ATALANTA usko će surađivati s drugim državama koje su nazočne u regiji. Od

brodskih posada kako bi se lakše obranili od pirata. Prva inačica je već primijenjena u nekoliko slučajeva, posebno za brodove koji prevoze dragocjene terete i kad se brod smatra visokorizičnim ciljem. Druga inačica, naoružavanje članova posada

vezane uz generiranje snaga za navedenu operaciju.

Slijedom informacija dobivenih na Konferenciji generiranja snaga održanoj u Londonu 16. prosinca 2008. razmatrana je mogućnost našeg sudjelovanja u mirovnoj

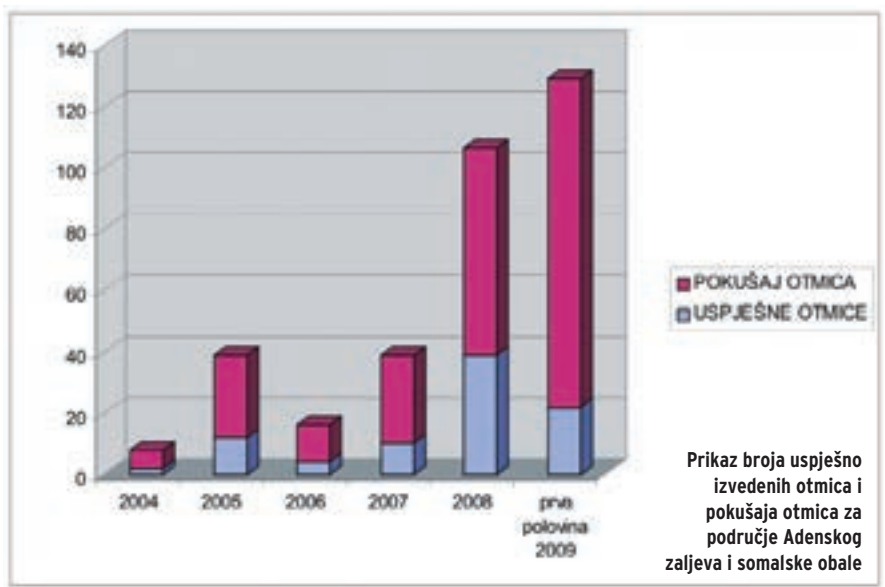
sam prigodu susresti se s prvim lordom mora, ujedno i zapovjednikom Kraljevske ratne mornarice, admiralom Jonathanom Bandom, drugim lordom mora, ujedno i zapovjednikom Pomorskog zapovjedništva Ujedinjenog Kraljevstva, viceadmiralom Alanom Masseyem, zapovjednikom Flote Kraljevske ratne mornarice, ujedno i zapovjednikom NATO-ova Pomorskog zapovjedništva Northwood, admiralom Markom Stanhopeom, zapovjednikom Europskih pomorskih snaga Somalija, ujedno i zapovjednikom EU pomorske operacije ATALANTA, kontraadmiralom Phillipom Jonesom, te sa zapovjednikom Pomorske baze Portsmouth, komodorom Robom Thompsonom, s kojim sam razgovarao o uključanju pripadnika HRM-a u operaciju ATALANTA.

Isto tako, prilikom posjeta zapovjednika Francuske ratne mornarice admirala Pierre-Francoisa Forissiera Hrvatskoj ratnoj mornarici u Splitu, dogovorili smo da se jedan časnik HRM-a ukrca na francuski ratni brod u sklopu operacije ATALANTA u borbi protiv pirata u somalskim vodama. Do sada su tri časnika HRM-a uspješno sudjelovala u operaciji, a dva se nalaze u operaciji, i to jedan časnik u stožeru operacije u Northwoodu, a jedan ukrčan na nizozemsku fregatu. Sudjelovanje časnika HRM-a pridonosi sigurnosti plovidbe Adenskim zaljevom, kojim plove i hrvatski brodovi.

Što Somalija poduzima u borbi protiv piratstva i može li ga ona sama spriječiti?

Prijelazni predsjednik Somalije, Abdullahi Yusuf, rekao je članicama Vijeća sigurnosti u Džibutiju da je pitanje piratstva preteško za njihovu sadašnju opremljenost. Prijelazna vlada Somalije, uz pomoć vojske Etiopije, bori se s islamističkom pobunom u zemlji i nema snage za obračun s dobro opremljenim piratima. Dobro organizirane skupine pirata uspostavile su svoje baze duž tri i pol tisuće kilometara duge somalske obale.

Somalska tranzicijska vlada najavila je osnivanje somalske Obalne straže, kojoj bi jedna od glavnih zadaća bila borba pro-

trgovačkih brodova, uglavnom je odbačena od brodskih kompanija i lučkih vlasti zbog velikih sigurnosnih rizika, dodatnih troškova i postojećih zakona.

Uključenje RH u operaciju ATALANTA

Republika Hrvatska se uključila u mnoge mirovne i vojne operacije radi očuvanja mira i stabilnosti diljem svijeta, u borbi protiv terorizma, proliferacije naoružanja, a od 2009. godine sudjelujemo i u prvoj pomorskoj operaciji koju vodi Europska unija pod nazivom ATALANTA. Sudjelovanje u međunarodnim mirovnim operacijama u skladu je sa strateškim opredjeljenjem naše države u izgradnji svjetskog mira i stabilnosti.

U skladu s člankom 10. Odluke Vijeća Europske unije 2008/851/CFSP od 10. studenoga 2008. i ovlasti danih Političko-sigurnosnom odboru, glavni tajnik - visoki predstavnik Europske unije za Zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku 2. prosinca 2008. uputio je poziv Republici Hrvatskoj da se uključi u neformalne konzultacije

operaciji Europske unije te je utvrđeno da bi se u operaciju EU-a moglo uključiti do pet pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske (časnika ili dočasnika Hrvatske ratne mornarice), s mogućnošću njihova raspoređivanja u zapovjedništva operacije OHQ u Northwoodu, Velika Britanija i/ili FHQ, koji je smješten na brodu, te ukrcajanjem na brodove koji sudjeluju u operaciji, ovisno o dogovoru s mjerdavnim tijelima Europske unije, odnosno zemljama članicama koje svoje brodove upućuju u operaciju.

Odluka Hrvatskog sabora o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u mirovnoj operaciji Europske unije EU NAVFOR Somalia - ATALANTA od 10. travnja 2009. godine jest da se do pet pripadnika OSRH može uputiti u operaciju, i to u Zapovjedništvo operacije OHQ Northwood, Velika Britanija i/ili FHQ, koji je smješten na brodu, te ukrcati na brodove koji sudjeluju u operaciji.

U veljači 2009. godine, prilikom mog posjeta Zapovjedništvo Kraljevske mornarice Ujedinjenog Kraljevstva u Londonu, imao

tiv piratstva. Prema novinskim izvješćima, oko 500 članova Obalne straže već se nekoliko mjeseci priprema za tu zadaću. Zapovjednik somalske Obalne straže, admiral Farah Qari, tvrdi da će Obalna straža biti spremna i sposobna riješiti problem somalskog piratstva. Prema njegovu mišljenju, *pirati obavljaju ilegalne aktivnosti i u tome ih treba spriječiti*. Admiral dalje navodi da su pirati većinom mladići, mlađi od 25 godina, bez ikakva vojnog iskustva. Loše su naoružani, pa brodove napadaju puškama ili kalašnjikovima te će se s njima lako biti obračunati.

Upravo zbog nemogućnosti Somalije da se uhvati ukoštac s piratstvom, bila je nužna intervencija na globalnoj razini kako bi se osigurala sloboda plovidbe ovim strateški značajnim plovnim putem. Piratstvo se ne može riješiti samo vojnim sredstvima, već je potrebno uložiti šire međunarodne napore kako bi se ovaj problem riješio i to prije svega pomažući zemljama iz kojih pirati dolaze da se ojačaju i stabiliziraju i same krenu u borbu protiv piratstva.

Provođenjem pomorskih i zračnih nadzora, napadi pirata se mogu smanjiti, ali ne i iskorijeniti, jer prostor na kojima se napadi događaju vrlo je velik i teško ga je u potpunosti kontrolirati. Zbog toga je potrebna šira međunarodna pomoć Somaliji kako bi se osigurala sloboda plovidbe tim područjem, tako da se pomogne tranzicijskoj vladi u borbi protiv korupcije i siromaštva unutar zemlje, što bi imalo za posljedicu smanjenje kriminalnih radnji.

Zaključak

Sloboda plovidbe morem nije uvijek na dobrobit čovječanstva već se sve češće i češće zlorabi. Svjetskim morima danas plove brodovi koji prevoze po nekoliko tisuća putnika, tankeri i brodovi koji prevoze velike količine nafte i po nekoliko tisuća kontejnera i svi su oni potencijalna meta piratskih napada jer nemaju nikakve mogućnosti samoobrane. Pomorsko okružje sve više postaje nestabilno i ranjivo, a većina prijetnji koje se događaju u pomorskom okružju uglavnom dolazi od različitih kriminalnih skupina koje zlorabe taj prostor za ostvarenje svojih ciljeva.

Smanjena pomorska nazočnost svakako pogoduje pojavi piratstva kao i neki pravni aspekti, jer su mnoge zemlje proglašile svoje ekskluzivne ekonomske zone od 100 pa čak i do 200 NM od obale, a nemaju sposobnosti njihova učinkovitog nadzora.

Akcije koje pirati zasad poduzimaju jesu otmice brodova i izvlačenje otkupnina bez velikog broja žrtava. Sa sve većim dotokom financijskih sredstava dobivenih otkupninama za otete brodove, primijećeno je da se oni sve bolje opremaju i naoružavaju. Prema nekim informacijama, čak se opremaju i ručnim raketnim sustavima za borbu protiv zrakoplova i helikoptera, te postoji opasnost da ove akcije prerastu u terorističke akcije¹⁰.

vijesti Europske unije u borbi protiv piratstva u vodama Adenskog zaljeva, između Somalije, Džibutija i Jemena. Provedbom operacije ATALANTA ostvareni su i prvi pozitivni učinci tako da je znatno smanjen broj napada na nenaoružane brodove, a sama prisustnost vojnih snaga dala je određenog učinka na odvratanje pirata, jer se više ne mogu osjećati toliko slobodno kao prije operacije. Međutim, upitno je koliko će takav način angažiranja snaga biti vremenski održiv. U vrijeme kada većina zemalja smanjuje svoje vojne proračune, nazočnost velikog broja ratnih brodova u području operacije traži i velika financijska izdvajanja.

Uključenje Republike Hrvatske u operaciju ATALANTA dokaz je da se naša

Posjet zapovjednika HRM, kontraadmirala A. Urlića prvom lordu mora i zapovjedniku Kraljevske ratne mornarice admiralu Marku Stanhopeu

Organizacijom ove operacije mornarica Europske unije pokazala je da može dati veliki doprinos u očuvanju slobode plovidbe i nekoliko tisuća milja daleko od Europe. Ovo nije samo pomorska već zračno-pomorska operacija i prva u po-

¹⁰ Mišljenja o postojanju veza između piratstva u Somaliji i međunarodnog terorizma razlikuju se. Neki analitičari upozoravaju na tu povezanost, a većina ih je skeptična. Analitičari koji tvrde da te veze nisu ostvarene, pravdaju to činjenicom da organizacije međunarodnih terorista imaju visok stupanj tajnosti djelovanja, koji nije pogodan za suradnju s kriminalnim organizacijama.

perpcija sigurnosnih ugroza na moru ne razlikuje od percepcije drugih zemalja koje sudjeluju u operaciji. Stoga HRM može dati još veći doprinos u poboljšanju ukupne sigurnosne slike ne samo u Jadranskom moru već i šire, sudjelovanjem u operacijama kao što je ATALANTA. Da bi se izgradilo stabilno pomorsko okružje, potrebno je angažiranje cijele međunarodne zajednice, jer jedino se tako mogu uništiti aspiracije raznih kriminalnih i terorističkih organizacija. ■

Konzorcij tvrtki Nexter, Thales i Safran izabran je kao ponuđač za razvoj sustava Scorpion za Francusku kopnenu vojsku.

Riječ je o tzv. sustavu sustava umnogome sličnom američkom Future Combat System (FCS) i britanskom Future Rapid Effect System (FRES) programu

FRANCUSKI SCORPION

U natječaju za razvoj sustava Scorpion uz konzorcij Nexter, Thales i Safran još su sudjelovali EADS zajedno sa SAIC-om, Information technology company iz SAD-a i zajednički dvije francuske tvrtke; Communication & Systems (CS) i Ineo. Francuska opća uprava za naoružanje (Direction Generale pour l'Armement - DGA) namjerava donijeti konačnu odluku nakon što provede pregovore s odabranim ponuđačem, što bi se trebalo dogoditi do 14. lipnja 2010., odnosno početka velike izložbe vojne opreme za kopnene snage u Parizu Eurosatory. Ovaj je odabir potaknuo i špekulacije o mogućem spajanju tvrtki Nexter i Thales.

Ciljevi projekta Scorpion su obnova i modernizacija oklopnih borbenih vozila proizvedenih od 1970-ih do 1990-ih godina, poboljšanje zaštite ljudi i opre-

me te povećanje učinkovitosti vojnika i oružanih sustava njihovim umrežavanjem. Program Scorpion zapravo spaja niz dosad posebnih projekata namijenjenih za primjenu u osam brigada KoV-a veličine od 5000 do 6000 vojnika. Ove se brigade sastoje od pukovnija pješništva, oklopnništva, topništva i inženjerije te su u osnovi skup snaga od kojih se organiziraju združene borbenne skupine radi raspoređivanja u prekomorske operacije. Planirana je mogućnost generiranja 18 potpuno umreženih borbenih skupina.

Veliki projekt kopnene vojske

Riječ je o dosad najvećem projektu koji je poduzela Francuska KoV i na koji se planira utrošiti pet milijardi eura do 2020. odnosno 10 milijardi eura do 2025. godine. Prvo bi trebao biti sklo-

pljen inicijalni ugovor od oko 70 milijuna eura kojim bi se odredila osnovna struktura sustava, nakon čega bi do 2012. godine slijedilo još nekoliko ugovora kojima bi se izradile studije smanjenja rizika, tehnološki demonstratori i provele druge pripreme radnje. Ovaj dio razvoja bi trebao završiti odabirom glavnog ugovarača za razne sustave i opremu. Cjelokupna prva faza bi trebala biti gotova do 2020. Ona osim navedenih razvojnih koraka uključuje i razvoj novog mrežnog sustava upravljanja i zapovijedanja SICS V1, dostavu gotovo tisuću komada višenamjenskih oklopnih vozila (Vehicule Blinde Multi-Roles - VBMR) koja će zamijeniti sadašnje VAB-ove, oko 70 novih oklopnih borbenih i izvidničkih vozila (Engin Blindé de Reconnaissance et de Combat - EBRC), koja će zamijeniti AMX 10 RC i ERC-90 Sagaie te moderni-

zaciju tenkova Leclerc. Program dakako uključuje i do sada poznate projekte kao što su projekt vojnika budućnosti FELIN ili C4I sustav MOE SIC Terre, koji su u razvoju i kotačno borbena vozila pješništva Vehicule Blindes de Combat de l'Infanterie (VBCI) koje je već neko vrijeme u proizvodnji i uporabi.

Plan predviđa prve isporuke vozila VBMR i moderniziranih Leclercova u 2015., uvođenje inicijalne taktičke mreže do 2017., aktiviranjem potpuno razvijene mreže do 2020. te puna provedba programa, uključujući i uvođenje svih novih vozila do 2025. godine.

Nova oklopna vozila

Panhard je 4. svibnja ove godine predstavio detalje svog prijedloga izvidničkog oklopnog vozila Engin Blindé de Reconnaissance et de Combat - EBRC pod imenom Sphinx. Vozilo je konfiguracije pogona 6x6, pruža zaštitu do razine 5 (zaštita od granata 25 mm APDS-T s udaljenosti 500 metara i eksplozija granate 155 mm na udaljenosti 25 metara), ima tri člana posade i teži manje od 17 tona mada težina može rasti do 18 tona, ovisno o konfiguraciji te je EBRC pogodan za prijevoz zrakom u A400M i C-130. Podnica je u obliku slova V i na 40 cm od tla radi bolje zaštite od mina i improviziranih eksplozivnih naprava. Dužina tijela vozila iznosi 5,5 metara a visina bez kupole 1,65 metara. Pogon-

Foto: Thales

ska skupina još nije odabrana no među ozbiljnijim kandidatima se spominju Mercedesov V12 motor snage od 550 do 600 KS i Steyrov motor. Prijenos je Panhard H. Kupola s dva člana posade bi trebala biti naoružana vrlo modernim topom CTA koji ispaljuje teleskopsko streljivo kalibra 40x255 mm. Top CTA su zajednički razvili BAE Systems i Nexter a odabran je i za naoružavanje novog britanskog izvidničkog vozila SV i modernizaciju BVP-a Warrior. Zanimljivo je napomenuti da su AMX 10 RC i ERC-90 koje EBRC treba zamijeniti naoružani topovima 105 odnosno 90 mm. Na bokovima kupole su postavljena dva dvostruka lansera za još nedefinirane

vođene rakete. DGA planira ukupno nabaviti oko 300 ovakvih vozila s početkom dostave od 2018. godine. Maketa u prirodnoj veličini novog Panhardova oklopnjaka bit će predstavljena na ovogodišnjem Eurosatoryju.

Drugo novo oklopno vozilo VBMR, u osnovi transporter, još nije predstavljeno javnosti. Poznato je da se planiraju teška inačica od oko 20 tona i laka inačica težine oko 11 tona. Prve se narudžbe za 200 komada teške inačice očekuju 2013. dok će dostava lake inačice pričekati 2015. godinu. Ukupno bi narudžba za francusku vojsku mogla dostići 2300 komada.

Početak modernizacije 254 tenka Leclerc se planira za 2013., a dostava od 2015. godine. Osim generalnog poboljšanja sposobnosti cilj modernizacije će biti i poboljšati borbene mogućnosti u urbanim sredinama.

Zanimljivo je da Francuzi ostaju pri kotačnim oklopnim vozilima suprotno donekle konzervativnom pristupu za koji su se odlučili Amerikanci pri definiranju Ground Combat Vehicle, gusjeničkog vozila (koje bi trebalo imati zaštitu barem na razini MRAP-a te pokretljivost i paljbenu moć veću od Bradleya pa je dakle riječ o teškom BVP-u) ili primjeru odabira budućeg izvidničkog borbenog vozila za britansku vojsku (Specialist Vehicle zasnovano na borbenom vozilu pješništva ASCOD/Ulan). ■

Foto: Thales

Hrvoje BARBERIĆ

Jedan od prvih velikih protukolonijalnih ratova buknuo je u listopadu 1952. godine u britanskoj istočnoafričkoj koloniji Keniji. Iako je ustanak s vojnog gledišta bio neuspješan, označio je početak kraja britanske kolonijalne vladavine u Crnoj Africi

KENIJA 1952.-1960.

Britanci i lojalni im Kenijci pretražuju teren u potrazi za pripadnicima pokreta Mau Mau

Istočnoafrička kolonija Kenija se nakon II. svjetskog rata pokazala jednom od najproblematičnijih točaka nestajućeg britanskog carstva. Početkom pedesetih godina imala je oko 5,6 milijuna stanovnika, od čega su četrdeset tisuća činili europski doseljenici, stotinjak tisuća stanovnika su podrijetlom bili Indijci dok su ostalih pet i pol milijuna Kenijanci. Europljani su posjedovali najveće dijelove obradivih poljoprivrednih površina u zemlji a Indijci su popunili kolonijalnu administraciju i nadzirali trgovinu na malo. Doseljavanje Europljana u Keniju počinje nakon II. svjetskog rata. Tada oni, zahvaljujući

povlaštenu položaju, dolaze u posjed najkvalitetnije obradive zemlje, koja je poslije postala poznata kao "Bijela visoravan". Istodobno je naglo rastuće crnačko stanovništvo ostalo ograničeno na malo područje obradive zemlje loše kvalitete.

Nezadovoljstvo raspodjelom zemlje i političkim položajem među crnim Afrikancima je krajem četrdesetih godina XX. stoljeća dovelo do stvaranja pokreta Mau Mau. Pokret se razvio u narodu Kikuyu koji pripada porodici naroda Bantu. Oni su najveća plemenska skupina u Keniji, te čine otprilike petinu populacije. Organizacija pokreta temeljila se na

tradicionalnim ritualima naroda Kikuyu koji su uključivali i običaje kao krvne prisege, ritualno žrtvovanje životinja, a britanska propaganda im je pripisivala i kanibalizam.

Iako su se ambiciozno proglasili vojskom za oslobođenje zemlje, vojna organizacija i opremljenost gerilaca Mau Mau je bila daleko od suvremenog. Većina je ustanika nosila duge brade i bila odjevena u tunike, naoružana većinom mačetama i oružjem kućne izrade koje se često okretalo protiv onoga tko se njime služio. Snage sigurnosti su tijekom rata uspjele od zarobljenih gerilaca zaplijeniti tek nekoliko stotina

upotrebljivih pušaka. Ustanici su bili organizirani u skupine od stotinjak boraca, s utočistima u šumama planinskih područja.

Napadi na bijele farmere

Prvi izgređi su se dogodili paljenjem farmi bijelih naseljenika. U jesen 1952. su ubijeni prvi Afrikanci zaposleni na bjelačkim farmama. U listopadu se ustanak proširio na veći dio zemlje a zaredala su i ubojstva plemenskih poglavara koji surađuju s Britancima. Optuženi za suradnju s Britancima često su bili izvrgnuti torturi i ubojstvima, uključujući i izivljavanja na leševima. Suočen s naraslim nasiljem, kolonijalni guverner Lyttleton je 20. listopada 1952. proglasio izvanredno stanje. Britanska je vojska zračnim putem žurno poslala iz Velike Britanije jednu bojnu te dopremila nekoliko manjih postrojbi iz susjednih Ugande i Tanganjike. Ukupno se tijekom ustanka u Keniji nalazilo pedeset i pet tisuća britanskih vojnika. Angažman u Keniji je predstavljao novi napor za britansku vojsku, koja je u to vrijeme angažirana u Korejskom ratu i protugerilskom ratu u Malaji, te u niz drugih nestabilnih žarišta diljem svijeta poput Cipra, Egipta ili Adena.

Raspoređivanje snažnih britanskih snaga diljem Kenije je omogućilo početak opsežne kampanje koja je urodila prvim uhićenjima gerilaca, a do kraja godine i suđenjima koja su završena smrtnim kaznama. U pokušaju pronalazjenja odgovornih za izgrede uhićeno je tisuće pripadnika naroda Kikuyu. Britanska kolonijalna vlast je za osobu koja stoji u pozadini ustanka okrivila lidera kenijske Afričke Unije i borca za afričku neovisnost Jomoa Kenyattu. On je 1952. uhićen i godinu dana poslije osuđen na sedmogodišnju zatvorsku kaznu. U siječnju 1953. ustanici su prvi put ubili bijelu obitelj, nakon čega su se europski doseljenici počeli masovno naoružavati i otpuštati crne radnike sa svojih farmi. U ožujku te godine Mau Mau ustanici su ubili stotinjak civila iz vlastitog naroda koji su se odbili pridružiti pokretu. Zločini su ustanika na drugoj strani bili pra-

ćeni masovnim smaknućima i zlodjelima britanskih snaga i probritanskih milicija. Britanci su među Kikuyuima organizirali paravojnu formaciju tzv. Domovinsku gardu. Ona je zajedno s britanskim snagama sigurnosti sudjelovala u borbama protiv gerilaca, a njezini su se pripadnici u nekoliko navrata uspješno ubacivali u redove pokreta Mau Mau.

Tijekom 1953., britanske su snage izvele opsežnu operaciju likvidacije ustanika na području šume Aberdare. Zahvaljujući toj i sličnim operacijama, utjecaj pokreta Mau Mau je do kraja 1953. uvelike opao. Padu popularnosti Mau Mau među crnim stanovništvom

Jomo Kenyatta je jedan od brojnih političara koji su prešli put od zatvorenika do predsjednika

Kenije su u svakom slučaju pridonijeli i brojni počinjeni zločini nad vlastitim narodom. Početkom 1954., Britanci su uhitili jednog od vođa pokreta Waruhiu Itotea, kojega su poslije iskoristili u propagandne svrhe i nagovaranje ostatka gerilaca na predaju oružja. U proljeće te godine, britanske su snage izvele likvidaciju čelija i simpatizera Mau Mau u glavnom gradu Nairobiju. U akciji je uhićeno više od sedamnaest tisuća ljudi, a mnogi od njih bez povoda. Britanske su snage počinile brojna kršenja ljudskih prava i slale ljude u logore. Početkom 1955., gerilci su protjerani s područja planina Aberdare i Kenya.

Proglašenje neovisnosti

U proljeće 1955., počinje novi krug pregovora s pobunjenicima, ubrzo okončanih neuspjehom. Nakon toga je uslijedila posljednja britanska ofenziva na planini Aberdare u kojoj su u potpunosti uništeni kenijski gerilci. Posljednji udarac pokretu Mau Mau zadan je u listopadu 1955. uhićenjem Dedan Kimathija, posljednjeg lidera pokreta. Poslije je osuđen na smrt. Idućih je godina pokret vegetirao u malim skupinama boraca koji nisu predstavljali ozbiljniju opasnost za sigurnost kolonije. Konačno je u prosincu 1960. ukinuto izvanredno stanje.

U ustanku je poginulo oko pet tisuća crnih Afrikanaca, dok se, prema nekim procjenama broj ubijenih penje na dvanaest tisuća. Osim u akcijama britanskih snaga sigurnosti, mnogi ubijeni su poginuli u sukobima među različitim ustaničkim frakcijama, a oko dvije tisuće crnih Kenijaca je poginulo boreći se na britanskoj strani. U ustanku je ubijeno i stotinjak Europljana te britanskih vojnika. Tijekom ustanka je osamdeset tisuća civila bilo smješteno u logore, a britanske snage su redovito bile optuživane za teška kršenja humanitarnog prava i mučenja ratnih zarobljenika.

Iako je protukolonijalni ustanak u Keniji s vojnog gledišta bio potpuno neuspješan, označio je početak kraja kolonijalne vladavine u subsaharskoj Africi i poslao jasan signal upozorenja Londonu čije se kolonijalno carstvo u to vrijeme već počelo raspadati. Britanska je vlada nakon gušenja ustanka shvatila da će dugoročno moći osigurati vladavinu u Keniji samo uz pomoć velikih vojnih snaga trajno smještenih u regiji. Cijena kolonijalnog angažmana u Keniji je postupno postala previsoka za osipajuće britansko carstvo. Keniji je, zajedno s velikim dijelom afričkog kontinenta, 1963. dodijeljena neovisnost. Preostali gerilci Mau Mau su položili oružje novoj kenijskoj vlasti. Kikuyu su nakon kenijske neovisnosti postali politička i poslovna elita kenijskog društva. Za prvog predsjednika je izabran Jomo Kenyatta, koji je malo prije pušten iz zatvora. ■

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

Izvješća o napadima srpskih postrojbi na području Banovine i Pounja u srpnju 1991. (X. dio)

U sklopu općeg napada koji su srpske snage na Banovini i Pounju započele 26. srpnja 1991. napadnuta je policijska postaja u Kozibrodu. Opoljeni i slabo naoružani branitelji (bez hrane, streljiva i pojačanja) imali su male izgleda protiv napadača, tako da je preostalo hrvatsko pučanstvo Zrinskog Pounja 29. srpnja 1991. prihvatilo ponudu JNA za iseljenje. Kolona civilnih vozila stanovnika Struge, Unčana, Divuše i Golubovca, koja je u pratnji oklopnjaka JNA išla prema Hrvatskoj Kostajnici, iznenadila je i branitelje Kozibroda, čiji su se mještani pridružili koloni. To je bio razlog za odluku da se s civilima iz Kozibroda prema Kostajnici povuku i preostala dva voda policije te drugi branitelji. Tako su postrojbe pobunjenih Srba, "osigurane" snagama JNA, zauzele Zrinsko Pounje i počinile zločine nad, uglavnom starijim, ljudima koji su ostali u svojim selima. Prema napadnutim naseljima i hrvatskim braniteljima na Banovini u pomoć su upućene snage ZNG-a iz Siska i MUP-a RH iz Zagreba, te iz PU Kutina, Bjelovar i Varaždin, kao i Specijalna postrojba PU Varaždin. No, kad se dio tih snaga namijenjen za deblokadu Kozibroda uz teške borbe probio do Hrvatske Kostajnice, Kozibrod je već pao u ruke pobunjenih Srba (o tome opširnije piše Jakša Raguž u radu "Pad policijske postaje Kozibrod", *Petrinjski zbornik za povijest i obnovu zavičaja*, god. IV, broj 9/2007).

Tijekom napada pobunjenih Srba na Banovinu, u Knin je 28. srpnja 1991. "stigao kamion-cisterna, koji je osim naftnih derivata prevezio oružje za dragovoljačke jedinice SAO "Krajina". Transport je pratio izvjesni Jovičić Musa, koji je u Kninu "kontaktirao p.puk. Djukića, koji mu je obezbudio nesmetan prolaz na područje Cetine", a ujedno je "Djukiću prenio pozdrave Admirala Jokića". Količina pristiglog oružja "nije odgovarala potrebama Cetinskog kraja", a dio je bio "namijenjen za naoružavanje 'Garde' SAOK-a (SAO Krajine, op. a.) koja bi trebala biti formirana kao partijska milicija SDS-a". Oružje je poslano "nakon

dogovora Babić – gen. Špiro Niković (general-major, tada zapovjednik 9. korpusa JNA sa sjedištem u Kninu, op. a.)". Izvješće koje je o tome podnio zamjenik načelnika Službe državne bezbednosti Republike Srbije Franko Simatović 28. srpnja 1991., potvrđuje umiješanost vodstva JNA i Srbije u organizaciji oružane pobune Srba u Hrvatskoj. Glede događaja na Banovini, Simatović je izvijestio da su "taktički zadaci u većem delu ispunjeni i formacije SAO Krajine izlaze na odbrambene položaje etničkog prostora" te da se iz Gline vratio dio specijalne jedinice od čijih pripadnika se očekuje pisani izvještaj (izvornik, strojopis, latinica; HR-HMDCDR, 2., kut. 595).

Progon i masovna ubojstva Hrvata koja su počinjena na Banovini bila su obilježje srpske agresije na Hrvatsku. O tome svjedoči i zapis Marka Vrcelja, oficira JNA koji je ratovao na Banovini: "Osnovni moto SDS je bio 'proteraj ili ubij, opljačkaj i spali' sve što je hrvatsko, jer mi Srbi nikad više ne možemo živjeti zajedno sa Hrvatima... Ušima svojim nisam mogao poverovati da sam čuo to što sam čuo od člника SDS" (Marko Vrcelj, *Rat za Srpsku Krajinu 1991. – 1995.*, Beograd 2002., 28). U skladu s tim je i izjava jednog od vođa pobunjenih Srba s Banovine Mile Paspalja da su Hrvati Banovine "učestvovali kao pripadnici hrvatske vojske u zločinima nad Srbima, kada je general Franjo Tuđman pokušao aneksiju srpskih zemalja" te da ih se stoga sve treba protjerati ili likvidirati (Mile Paspalj, *Album iz Krajine*, Sarajevo 1996., 195). Ubijanje preostalih Hrvata pratilo je razaranje gotovo svih objekata u vlasništvu Hrvata, kao i razaranje katoličkih crkava.

O samom napadu na Kozibrod govori izvješće narednika Gorana Komazeca (vjerojatno pripadnika Jedinice za posebne namjene) od 26. srpnja 1991. Zanimljivo je da u izvješćima pripadnika Jedinice za posebne namjene piše "Republika Srbija – SAO Krajina - Knin":

"Poslije jutarnjeg izviđanja sačekao sam sa ostalima napad minobacača od

10 00-11 00h. Zatim sam krenuo u čišćenje terena 3 kilometra od Kozibroda (!) prema Kozibrodu. Išlo je samnom njih desetero pošto su ostali seljeni pobjegli zapravo nisu uopće pošli u napad. Tako da je nas jedanaestero išlo u čišćenje terena širine 250 metara. Pošto smo mi bili i grupa slučajno ako napadnu iz Kostajnice i u slučaju povlačenja ka Kostajnici bilo je nekoliko automobila koji su pokušali ali smo ih pod naletom metaka natjerali nazat ka Kozibrodu. U čišćenju terena prešli smo tih 3 km. Na toj kilometraži je jedno hrvatsko selo od jedno 30 kuća koje smo očistili i došli do Kozibroda. Na 50 metara dalje nismo mogli jer su ispred nas bila minirana polja tako da je jedino bio put čist a tuda nismo mogli jer je put štitio dva rova sa mitraljezima (prema sjećanju nekih hrvatskih policajaca, hrvatska policija u Pounju nije postavljala minska polja, a u tom trenutku bili su i bez streljiva za strojnice, op. a.). Pošto smo čekali Nikolu, kako se preziva neznam (vjerojatno Sundać, op. a.), da napadne kroz šumu sa boka da odvrte pažnju od nas a koji nije ni makao sa mjesta otišli smo da vidimo tj. jedan je čovjek otišao da vidi šta se događa sa njim, a on se nije mako nikud. Nije bilo druge nego da idemo u napad.

Krenuli smo i onda su naišla bolnička kola velikom brzinom koja smo pokosili mitraljezom. Ona su se zatim zaustavila. Unutra je bilo 3 mupovca 2 doktora i vozač Srbin. Zatim smo ih otpremili na Šamarice. Tad je već bio mrak i oko nas je već počelo da zuje metci više nego obično. Potom su naišli tenkovi koje smo morali propusti i malo zatim dobijemo naredenje da vojska odvlači mupovce, zapravo to je bio jedan tenk sa jednim kamionom ranjenih mupovaca. Poslije smo dobili naredenje da se vratimo. Kad smo se vraćali pucalo se na nas sa otoka za koji nismo znali da ima naših ljudi na njemu tako da smo za malo upali u klopku." (Izvornik, rukopis, latinica; HR-HMDCDR, 2., kut. 5010). ■

Slobodarska bura

Ginuli su u godini muka
iz naroda došli i obična puka,
čvrsti korak gorljivog gorštaka
postao je uzor vojnika pješaka.

Strah i trepet, slobodarska bura
koju vjor u pobjede gura.

Poskok mladi presvukao kožu
odupro se krvavome nožu,
ustao se na noge junačke
skače, tuče, trči naopačke.

Pjesmu pjeva, metka se ne boji
ranjen stoji, preživjele broji.

bojnik Frano Livajić

Posvećeno 3. imotskoj bojni
4. gardijske brigade

Poziv na suradnju

Pozivamo čitatelje zainteresirane za objavljivanje kratkih priča i pjesama domoljubne tematike u Hrvatskom vojniku da nam ih pošalju na adresu:

Ministarstvo obrane, Služba za odnose s javnošću i informiranje, Odjel hrvatskih vojnih glasila (za rubriku Pozdrav domovini), Stančićeva 6, 10 000 Zagreb ili na e-mail: hrvojn@morh.hr

Empatijsko kršćanstvo

Odnos majke i sina je nešto posebno. Dani trudnoće i blaženoga stanja, vrijeme u kojem majka u svom tijelu nosi svoje dijete milosno je vrijeme za oboje. To vrijeme i ta simbioza označena pupčanom vrpcom određuje čitav njihov život. Takva veza osobito je jaka kod samohranih majki ili kod žena udovica koje su rano ostale bez svojih muževa pa u sinu jedincu vide jedinu svoju nadu i zaštitu.

Kako teška mora biti situacija kada majka ostane bez toga djeteta, izgubi sina jedinca u ranoj fazi života! Njezin život za nju potpuno gubi smisao. Upravo takvo što dogodilo se u gradu zvanom Nain. Evangelist Luka bilježi: "Kad se Isus približi gradskim vratima, gle, upravo su iznosili mrtvac, sina jedinca u majke, majke udovice. Pratilo ju mnogo naroda iz grada. Kad je Gospodin ugleda, sažali mu se nad njom i reče joj: 'Ne plači'. Pristupi zatim, dotiče se nosila; nosioci stadoše, a on reče: 'Mladiću, kažem ti, ustani'. I mrtvac se podiže i progovori, a on ga dade njegovoj majci" (usp. Lk 7,11-15).

Ovaj me Isus fascinira. Ženi, koja ga možda nije ni poznavala i koju sigurno nije poznao, vraća sina i vjeru u život; ženi, koja ga nije ni molila za pomoć, on pomaže. Dovoljno je bilo vidjeti u kakvoj se situaciji nalazi, kakva ju žalost prožima, s čime se mora suočiti, i odmah joj priskače u pomoć. Ovaj humani Isus unosi potpuno drukčije svjetlo u odnos Bog-čovjek; ovakav humani Isus potvrđuje da je njegovo ime Emanuel – s nama Bog – i da je svaki ljudski problem i njegov problem te da se utjelovio upravo zbog toga da bi čovjeku bio blizu i da bi mu pomogao u svim njemu teškim trenucima.

Nedavno sam ponovno uzeo u ruke razmišljanja na temu "Il volto materno di Dio", odnosno "Majčinsko lice Božje" i po tko zna koji put dobio potvrdu stavova da Bog otac pokazuje majčinsku brigu za svako stvorenje i da je nježan i suosjećajan te mu, u tom kontekstu, možemo slobodno pripisati najljepše majčinske atribute. On vidi tugu majke udovice bez da ga itko upozori na to; on primjećuje njezine suze ne gledajući je u oči; poznata mu je njezina patnja da ona i jednu riječ o tome progovori; shrvan je bolju kao i ona, a da uopće nije upoznat s njezinim problemom.

Odnos između Boga i čovjeka, barem s Božje strane, može se slobodno usporediti s odnosom između majke udovice i sina jedinca. Kao što majka udovica polaže sve nade u svoga sina jedinca, tako Bog polaže nade u čovjeka; kao što majka udovica plače za svojim sinom jedincem, tako Bog plače zbog svakog izgubljenog čovjeka. On suosjećajno sa svakom majkom koja ima problema sa svojom djecom. Zato priskače u pomoć i vraća u život izgubljeno; iscjeljuje rane, briše suze... Kao što reče proroku Jeremiji "prije nego te satkahn u majčinu krilu, ja sam te izabrao" (Jer 1,5), tako Bog i nas poznaje poput majke koja u svojoj utrobi nosi svoje dijete. Bog nas, istina, ne nosi u svojoj utrobi, ali nas toliko nosi u svom srcu da smo najveći objekt njegove ljubavi.

Kakva bi se velika radost prolamala našim svijetom kad bismo uspjeli odnose među nama ljudima učiniti tek donekle sličnima odnosima između Boga i čovjeka; kad bismo priskakali u pomoć jedni drugima i onda kada drugi to ne traže; kad bismo primijetili tuđu bol a da nas itko o tome informira; kad bismo riješili tuđe probleme a da nas je itko to tražio!!! A to se upravo danas traži. Ne puka bezosjećajnost, već izrazita empatija koja nema alternativu i koja jedina vraća vjeru u život, koja je jedina kadra čovjeka vratiti u život.

Brižljivi Isuse, vrati nam onu našu poznatu brigu za čovjeka i spremnost na pomaganje bližnjem, koju smo pomalo počeli gubiti, što zbog opterećenosti sobom i svojim problemima, što zbog približavanja Zapadu koji od nas traži mnogo. Čak i hladnoću i nezainteresiranost za drugoga. Ako već moramo prihvatiti promjene u pravosuđu ili nekim drugim područjima, onda barem ne moramo prihvatiti promjenu svoga lijepog empatskog dara.

Suosjećajni Bože, pomози nam da na tvom primjeru pomaganja ženi udovici naučimo pritijecati jedni drugima u pomoć i voditi računa o onima koji su potrebni naše blizine, naše suze i naše utjehe.

Žarko RELOTA

BIBLIOTEKA

Allan Lazar, Dan Karlan & Jeremy Salter
101 najutjecajnijih likova koji nikada nije živio
 Naklada Ljevak, Zagreb, 2010.

“101 najutjecajnijih likova koji nikada nije živio - kako su likovi iz književnosti, mitova, legendi, televizije i filmova oblikovali naše društvo, mijenjali naše ponašanje i utjecali na tijek povijesti”, duhovita je knjiga u kojoj je jedna originalna ideja ostvarena na zabavan i nepretenciozan način.

Čak i kada se ne slažete s izborom nekog lika, autori se trude što bolje obrazložiti uvrštavanje svojih omiljenih junaka – od Odiseja do Bonda, Jamesa Bonda, od Barbike do Miša, Mikija Miša.

Svaka knjiga koja uspijeva na istom mjestu okupiti Otela, Hijavatu, Žapca Kermita i Sherlocka Holmesa pobuđuje znatiželju i želju da je se pročita. Autori se služe različitim stilovima i pristupima (jedna je priča ispričana iz pseće perspektive), a ton varira od popularnoznanstvenog do farsičnog.

“Do ideje za knjigu došli smo nakon zaključka da likovi ne moraju biti stvarni da bi bili utjecajni te da izmišljene osobe imaju važno mjesto u našim životima, u nekim slučajevima i važnije od stvarnih ljudi”, rekao je jedan od autora knjige, Allan Lazar.

Mirela MENGES

FILMOTEKA

Robin Hood

- američki povijesni
- redatelj: Ridley Scott
- distributer: Blitz film & video
- glumci: Russell Crowe (Robin Hood), Cate Blanchett (Marion), Oscar Isaac (kralj Ivan Bez Zemlje)
- trajanje: 131 minuta

Kako je Robin Hood postao najpoznatiji odmetnik u povijesti?...

Da me je netko pitao postoji li film kojemu ne treba još jedna verzija, vjerojatno bih samouvjerenio odgovorio - *Robin Hood*. U kinu su me Crowe i društvo razuvjerili. Odnosno, veći je dio filma bilo tako. Scenaristički tim vješto je isprepleo ono što slutimo da se događalo u Robin Hoodovoj prošlosti sa službenom engleskom poviješću. Zatim je palicu preuzeo opravdano cijenjeni redatelj Ridley Scott, a i Russell Crowe je vrlo dobar dok glumi grubijana - tako je valjda trebao izgledati pravi muškarac u srednjem vijeku. Posebno je ugodno iznenađenje mladi Oscar Isaac kao kralj Ivan Bez Zemlje, koji briljira slično kao Joaquin Phoenix u ulozi cara Komoda u *Gladijatoru*. Nažalost, film ipak traje malo više od dva sata (iako će vam blagajnica kina reći da traje tri, kako bi vas “počastili” stankom od 15 minuta) i u finalnih pola sata sav dobar dojam što ste dotad dobili, uspije se srušiti. Od nelogičnih poveznica između Robina Hooda i loze Plantageneta pomislite da gledate Monty Pythona. Uz to, film potpuno ispadne iz ritma, što upućuje da je osnovna ideja vjerojatno oštro skraćena, pa ćemo ju gledati u nekoj kasnijoj redateljskoj verziji na DVD-u. Više-manje, nije to ništa lošije od sada već u povijesti filma vrlo važnog *Gladijatora*. No, tko je meni kriv što znam ponešto o engleskoj povijesti, Ivanu Bez Zemlje, nastanku parlamenta i demokracije... Iduće godine Russell Crowe dolazi nam s još jednim remakeom klasika - *Western World* iz 1973. Sjećate se onog filma o zabavnom parku budućnosti kada posjetitelji zaglave jer ih teroriziraju lutke, posebno Yul Briner kao revolveraš-robot? Ponoviti taj film oduvijek mi se činila kao ideja koja ne može promašiti.

Leon RIZMAUL

VREMEPLOV

4. lipnja 1940. Završena evakuacija kod Dunquerquea

U svibnju 1940. njemački je čelični

klin za samo dva tjedna presjekao Francusku i tako glavninu britansko-francuskih snaga zatvorio u smrtonosnu klopku na plažama Dunkerquea. Zapovjednik 10. pancerske divizije Hans Guderian neugodno se iznenadio jer je Hitler zapovjedio da stane sa svojim tenkovima. Poslije osam dana izvlačenja, 4. lipnja 1940., dovršeno je najuspješnije povlačenje vojske u povijesti ratovanja. Oko 850 različitih, na brzinu skupljenih plovila, od većih brodova do čamaca, evakuiralo je iz opkoljenog Dunquerquea na britanske otoke 338 tisuća vojnika. Među njima je bilo i 150 tisuća Francuza. Operacija je protekla iznenađujuće uspješno, ali ne i bez poteškoća. Dok su se vojnici ukricali na brodove, Nijemci su ih napadali zrakoplovima, zasipali bombama i strojničkom paljbom. Iz svega je stvorena prava legenda, o kojoj su povijesni istraživači početkom šezdesetih godina otkrili i mračne strane. Kod Dunquerquea su se, primjerice, mogle vidjeti velike skupine uspaničenih vojnika koji su plakali od straha. Čak su i u Engleskoj bili vidljivi znakovi rasula. Mnogi su vojnici bacali puške iz vlaka koji ih je iz Dovera vozio u unutrašnjost. Njemačko zapovjedništvo, pa ni sam Churchill, nisu vjerovali da je takvo što uopće moguće. Hitlerova odluka da zaustavi Guderianove tenkove koji su mogli samljeti već obeshrabrenu vojsku ni do danas nije razjašnjena. Za neke analitičare bio je to ustupak Londonu za “častan mir”, za druge luda strateška pogreška koja je donijela spas cijeloj britanskoj regularnoj armiji. Bjegunci su preko noći postali junaci. Ushićenu javnost premijer Churchill brzo je ohladio riječima: “Ratovi se ne dobivaju evakuacijama”. Bio je u pravu, jer je bitka za Britaniju tek počinjala.

5. lipnja 1991. - KOS uhićuje sudionike prosvjeda od 5. svibnja u Splitu

6. lipnja 1919. - Finska objavila rat SSSR-u

7. lipnja 1947. - Slavko Kvaternik osuđen na smrt

9. lipnja 1943. - na Sutjesci ranjen Josip Broz Tito

10. lipnja 1796. - rođen Antun Mihanović,
 autor teksta hrvatske himne

Leon RIZMAUL

Plaketa Ratne škole OS RH "Ban Josip Jelačić"

Središnji prikaz pozlaćene plakete RATNA ŠKOLA OS RH "BAN JOSIP JELAČIĆ" izveden je od dva međusobno spojena dijela. Temeljni je dio pločica oblika štita dimenzija 3,7 x 5,4 mm, čiji je gornji dio oblika dvaju valova koji se spajaju u središnjem vrhu, dok je donji dio štita polukružno zaobljen. Na ovoj podložnoj pločici nalazi se manji pozlaćeni štitić s poznatim prikazom Fernkornovog spomenika bana Josipa Jelačića na konju, ovdje prikazan u profilu. Uz rub podložne pločice i gornjeg manjeg štita izveden je natpis: RATNA ŠKOLA OS RH "BAN JOSIP JELAČIĆ". Iznad pozlaćenog manjeg štita izveden je pozlaćeni i u boji emajlirani znak Glavnog stožera OSRH, koji je između dvije pozlaćene trake troprutog pletera.

Autor ovog znaka plakete Ratne škole OSRH "Ban Josip Jelačić", koji je izrađen 1999. godine, jest Božo Kokan.

U plaketi je i pozlaćena natpisna pločica, bez natpisa dimenzija: 65 x 20 x 1 mm.

Kutija plakete dimenzija 109 x 148 x 23 mm je od skaja plavo prošarane boje i bez vanjskog natpisa. Kutija je bez kopče, podložni dio za prikazne dijelove plakete je od tamnoplavog baršuna, a poklopac kutije je s unutarnje strane od bijele svile na kojoj je otisnut pozlaćeni natpis: RATNA ŠKOLA OS RH / "BAN JOSIP JELAČIĆ".

Uz ovu plaketu postoji i manja plaketa u kojoj se nalazi samo znak Ratne škole "Ban Josip Jelačić".

HRVATSKI VOJNIK

Nakladnik: MINISTARSTVO OBRANE RH
SLUŽBA ZA ODNOS S JAVNOŠĆU I INFORMIRANJE
Odjel hrvatskih vojnih glasila

Glavni urednik: Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@morh.hr)

Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić (vpintar@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika za internet: Toma Vlašić (toma.vlasic@morh.hr)

Urednici i novinari: Marija Alvir (marija.alvir@morh.hr), Leida Parlov (leida.parlov@morh.hr), Domagoj Vlahović (domagoj_vlahovic@yahoo.com)

Lektorice: Gordana Jelavić, Boženka Bagarić, Milenka Pervan Stipičić

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotografi: Josip Kopi, Davor Kirin

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik), (zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković, Damir Bebek, Predrag Belušić

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morh.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo, tel: 3784-937

Marketing i financije: Igor Vitanović, tel: 3786-348; fax: 3784-322

Tisak: Vjesnik d.d., Slavonska avenija 4, Zagreb

Naslov uredništva: MORH, Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p. 252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

http://www.hrvatski-vojniki.hr, e-mail: hrvojenik@morh.hr

Naklada: 5400 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2010. Novinarski prilogi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH.

www.legion-recrute.com/en

Ako posjetite stranicu www.legion-recrute.com/en, kojoj je cilj upoznavanje s mogućnostima prijma u francusku **Legiju stranaca**, ne znači da ste zainteresirani za odlazak! Jedna od najpoznatijih vojski na svijetu zanimljiva je sama po sebi, a sigurno je da ste se barem preko filmova upoznali s njezinom željeznom disciplinom i zahtjevnom obukom. Na stranici (osim na engleskom i francuskom postoje inačice na još 13 jezika, bez hrvatskog), koja ne obiluje nekom grafičkom ljepotom, zanimljivo je baš sve: kodeks časti, uvjeti pristupa, provjere, mogućnosti napredovanja... Onima kojima su u mislima samo šuštafe novčanice, spominjemo samo jedan podatak: ako se uspije pristupiti, počinje se s plaćom od 1043 eura, plus besplatna hrana i smještaj. Legija privlači novake sljedećim sloganom: **Nova prilika za novi život!** Pa, ako je nekome dosadio stari...
D. VLAHOVIĆ

web info

2010
EUROSATORY
INTERNATIONAL

Tvrtka Krok International d.o.o. poziva vas
na sajam vojno - policijske opreme

EUROSATORY

od 14. do 18. lipnja u Pariz,
VIPARIS Nord Villepinte Exhibition Centar:

Hall 6 – štand C-141

manufacturer of military & police equipment
Poslovni centar Vn/D, Vukovska 2630
10000 Zagreb -- Croatia
UIT: 1558340 -- NATO CAGE CODE: A00AB
tel. +385 1 37 72 777 | fax. +385 1 37 30 751
info@kroko.hr www.kroko.hr

development | production | distribution | logistics

